

สรุปผลการวิจัย อภิปรายและข้อเสนอแนะ

ในบทนี้จะกล่าวถึงโดยสรุปถึงวัตถุประสงค์ของการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในการพัฒนา
คุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4
2. เพื่อศึกษาปัญหาในการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในการ
พัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา
ศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและตัวอย่างประชากร

1.1 ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4 จำนวน 123
กลุ่มโรงเรียน โดยมีบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ ประธานกลุ่ม คณะ
กรรมการกลุ่ม หัวหน้าสำนักงาน ครูวิชาการสำนักงาน และครูวิชาการกลุ่ม ที่ปฏิบัติหน้าที่
ทางด้านวิชาการของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในปีการศึกษา 2531 นี้ รวมจำนวนกลุ่ม
ประชากรทั้งสิ้น 2,316 คน

1.2 ตัวอย่างประชากร

กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากร โดยใช้สูตรของ Taro Yamane
ซึ่งสุ่มได้มาจากประชากร จำนวน 2,316 คน ได้กลุ่มตัวอย่างประชากร จำนวน 341 คน

จากนั้นกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างประชากรของแต่ละกลุ่ม โดยเทียบสัดส่วนและแยกกลุ่มตามรายจังหวัดในเขตการศึกษา 4 โดยวิธีสุ่มอย่างง่าย ตามกลุ่มตัวอย่างประชากร 5 กลุ่มด้วยกัน ซึ่งสุ่มได้ดังต่อไปนี้

กลุ่มที่ 1 ได้แก่ ประธานกลุ่ม แยกกลุ่มตามรายจังหวัดซึ่งสุ่มได้จาก จังหวัดกระบี่ จำนวน 5 คน พังงา จำนวน 4 คน ภูเก็ต จำนวน 1 คน ระนอง จำนวน 2 คน และตรัง จำนวน 6 คน รวมประธานกลุ่มที่สุ่มได้ทั้งหมด จำนวน 18 คน

กลุ่มที่ 2 ได้แก่ คณะกรรมการกลุ่ม แยกกลุ่มตามรายจังหวัดซึ่งสุ่มได้จากจังหวัดกระบี่ จำนวน 46 คน พังงา จำนวน 35 คน ภูเก็ต จำนวน 12 คน ระนอง จำนวน 18 คน และตรัง จำนวน 67 คน รวมคณะกรรมการกลุ่มที่สุ่มได้ทั้งหมด จำนวน 178 คน

กลุ่มที่ 3 ได้แก่ หัวหน้าสำนักงานกลุ่ม แยกกลุ่มตามรายจังหวัดซึ่งสุ่มได้จากจังหวัดกระบี่ จำนวน 5 คน พังงา จำนวน 4 คน ภูเก็ต จำนวน 1 คน ระนอง จำนวน 2 คน และตรัง จำนวน 6 คน รวมหัวหน้าสำนักงานกลุ่มที่สุ่มได้ทั้งหมด จำนวน 18 คน

กลุ่มที่ 4 ได้แก่ ครูวิชาการสำนักงาน แยกกลุ่มตามรายจังหวัดซึ่งสุ่มได้จากจังหวัดกระบี่ จำนวน 5 คน พังงา จำนวน 4 คน ภูเก็ต จำนวน 1 คน ระนอง จำนวน 2 คน และตรัง จำนวน 6 คน รวมครูวิชาการสำนักงานที่สุ่มได้ทั้งหมด จำนวน 18 คน

กลุ่มที่ 5 ได้แก่ ครูวิชาการกลุ่ม แยกกลุ่มตามรายจังหวัด ซึ่งสุ่มได้จากจังหวัดกระบี่ จำนวน 29 คน พังงา จำนวน 25 คน ภูเก็ต จำนวน 6 คน ระนอง จำนวน 11 คน และตรัง จำนวน 38 คน รวมครูวิชาการกลุ่มที่สุ่มได้ทั้งหมด จำนวน 109 คน

รวมกลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ทั้งสิ้น
จำนวน 341 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น 1 ฉบับ เพื่อสอบถาม ประธานกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่ม หัวหน้าสำนักงาน ครูวิชาการสำนักงาน และครูวิชาการกลุ่ม เกี่ยวกับกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาจัดเพื่อพัฒนาคุณภาพ

การศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา วิธีการจัดกิจกรรม และปัญหาอุปสรรคในการจัดกิจกรรม ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check - list)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา และวิธีการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check - list) และแบบปลายเปิด (open - ended)

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (check - list) และแบบปลายเปิด (open - ended)

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้วิธีการรวบรวมข้อมูลทางไปรษณีย์ และการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ผลปรากฏว่าจากแบบสอบถามที่ได้จัดส่งไปให้กลุ่มตัวอย่างประชากรทั้งสิ้น 341 ฉบับ ผู้วิจัยได้รับคืนและเป็นข้อมูลที่สมบูรณ์ทั้งสิ้น 306 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 89.74

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในส่วนที่เป็นข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) ในส่วนข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา วิธีการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนและข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน ก็วิเคราะห์โดยการหาค่าร้อยละ (Percentage) เช่นกัน

สรุปผลการวิจัย

ตอนที่ 1 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม สรุปได้ดังนี้ สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่างประชากรส่วนใหญ่เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิง ยกเว้นครูวิชาการสำนักงาน ซึ่งเพศชายมีจำนวนเท่ากับเพศหญิง

และครูวิชาการกลุ่มเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ส่วนใหญ่มีอายุอยู่ระหว่าง 31 - 40 ปี แต่กลุ่มประชากรที่เป็นประธานกลุ่ม ส่วนมาก มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี ส่วนใหญ่มีอายุราชการระหว่าง 5 - 15 ปี ยกเว้นกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นประธานกลุ่ม และครูวิชาการสำนักงาน ส่วนมากมีอายุราชการระหว่าง 16 - 25 ปี และส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรี

ตอนที่ 2 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และวิธีการจัดกิจกรรม สรุปได้ดังนี้

ก. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน

1. กิจกรรมดำเนินการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการพัฒนาบุคลากร

การศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การวิเคราะห์แผน/แผนงาน/โครงการ ของกลุ่มโรงเรียนในปีที่ผ่านมา รองลงมา คือ การสอบถามครูของโรงเรียนภายในกลุ่ม และการสอบถามบุคลากรกลุ่มโรงเรียน ความลำดับ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อยคือ การสัมภาษณ์ครูของโรงเรียนภายในกลุ่ม และการสอบถามศึกษานิเทศก์อำเภอ ที่รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียน

การวางแผนพัฒนาบุคลากร พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การจัดทำโครงการ รองลงมาคือ การจัดทำแผนงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการ ความลำดับ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อยที่สุด คือ การให้บุคลากรภายนอก เช่น ข้าราชการครูในสังกัดอื่นเข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน/โครงการด้วย

การประสานงานการพัฒนาบุคลากร พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การจัดทำแผนปฏิบัติการและที่น้อยที่สุดคือ การจัดประชุมชี้แจงบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการประสานงานการพัฒนาบุคลากร

การประเมินผลโครงการพัฒนาบุคลากร พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การเก็บรวบรวมข้อมูล รองลงมาคือ

การวิเคราะห์โครงการ และการจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลโครงการ ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อย คือ การออกแบบการประเมินโครงการ และการปรับปรุงรูปแบบการประเมินผลโครงการ และที่น้อยที่สุดคือ การส่งบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับเรื่องการประเมินผลโครงการ

การปรับปรุงแผนงานโครงการพัฒนาบุคลากรภายหลังการดำเนินการ ตามโครงการพัฒนาบุคลากรเสร็จสิ้นลงแล้ว พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประชุมบุคลากรกลุ่มโรงเรียน เพื่อหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงแผนงาน โครงการ และการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาบุคลากร และที่น้อยที่สุดคือ การศึกษาจากรายงานที่กลุ่มได้รับเกี่ยวกับแผนงานโครงการ และการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาบุคลากร

2. กิจกรรมด้านการพัฒนาบุคลากร เกี่ยวกับวิธีการและกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากร

การคัดเลือกวิธีการและกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากร พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การเปิดโอกาสให้ครูภายในกลุ่มแสดงความคิดเห็น และที่น้อยที่สุดคือ การให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเป็นผู้เลือกกิจกรรม

การพัฒนาบุคลากรเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรกลุ่มโรงเรียน และครูที่ปฏิบัติการสอน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การสนับสนุนให้มีการนิเทศภายใน รองลงมา คือ การประชุมปรึกษาหารือ และการประชุมอบรม ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อย คือ การให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล การบริการเอกสารหลักสูตรให้ครูศึกษากันคว่ำด้วยตนเอง การจัดทัศนศึกษาครูงานโรงเรียนภายในกลุ่มและต่างกลุ่ม และที่น้อยที่สุดคือ การจัดให้มีการสาธิตการสอน

การช่วยเหลือครูบรรจุใหม่หรือย้ายมาปฏิบัติราชการใหม่ พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัด ส่วนกลุ่มโรงเรียนที่มีการจัด พบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดมากที่สุดคือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนที่จะปฏิบัติงานและรองลงมาคือ การชี้แจงงานและมอบหมายงานในหน้าที่รับผิดชอบ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อย

ที่สุดคือ การสนับสนุนให้สังเกตการสอนจากครูเก่าที่มีผลสัมฤทธิ์ในการจัดการเรียนการสอน และดูแลนักเรียนได้ดี

3. กิจกรรมด้านการพัฒนาทางวิชาการและการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียน

การวางแผนพัฒนางานวิชาการและการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประสานงานในกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการ รองลงมาคือ การวางแผน การจัดทำแผนงาน/โครงการ เพื่อพัฒนางานวิชาการและการดำเนินงานตามแผนงาน และโครงการพัฒนางานวิชาการ ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อย คือ การประเมินผลโครงการพัฒนางานวิชาการและการปรับปรุงโครงการพัฒนางานวิชาการ ที่น้อยที่สุดคือ การวางแผนการเข้าค่ายเชิงวิชาการประจำปีของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การวางแผนการเรียนการสอน เพื่อเป็นมาตรฐานในการจัดการเรียนการสอน ในเรื่องการให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมายหลักการ และโครงสร้างของหลักสูตรให้แก่ครูภายในกลุ่ม พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การประชุมปรึกษาหารือ และที่น้อยที่สุด คือ การบริการเอกสารหลักสูตรให้ศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

การให้คำปรึกษาแนะนำและช่วยเหลือเกี่ยวกับการทำกำหนดการสอนให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่ม พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การกำหนดนโยบาย และแผนในการจัดทำกำหนดการสอน ปฏิทินปฏิบัติงานรายวิชาต่าง ๆ เพื่อใช้ร่วมกันในกลุ่ม และที่น้อยที่สุดคือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน

การปรับปรุงแผนการสอนหรือจัดทำกำหนดการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัด และกลุ่มโรงเรียนที่มีการจัดนั้น กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดมากที่สุด คือ การสำรวจข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและนักเรียน และที่น้อยที่สุดคือ การศึกษาข้อมูลจากผลการวิจัย และนำมาประยุกต์ใช้เกี่ยวกับการปรับปรุงแผนการสอนและการจัดทำกำหนดการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

4. กิจกรรมด้านการพัฒนาทางวิชาการ และการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน เกี่ยวกับการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียน การสอน

การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอนของกลุ่มโรงเรียน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่ม โรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียนทราบเกี่ยวกับนวัตกรรมและเทคโนโลยี รองลงมาคือ การส่งเสริม การนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน ส่วนกิจกรรมที่ กลุ่มโรงเรียนจัดน้อยคือ การประเมินผลการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี และการ รายงานผลการนำนวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ในกลุ่มโรงเรียนให้สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอทราบ และที่น้อยที่สุดคือ การจัดอบรมเกี่ยวกับกรนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน

การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูภายในกลุ่มเกี่ยวกับการใช้นวัตกรรม และเทคโนโลยีในการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่ กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การประชุมชี้แจงครูประจำกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ รอง ลงมาคือ การสาธิตวิธีการทำ การใช้และบำรุงรักษาเทคโนโลยี และการส่งเสริมให้ ครูใช้วิธีการใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการเรียนการสอน ตามลำดับ ส่วนกิจกรรม ที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อยคือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครู และที่น้อยที่สุด คือ การ ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการ และการจัดให้มีเจ้าหน้าที่สำนักงานกลุ่มบริการโดยเฉพาะ

การบริการทางด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาแก่โรงเรียน ภายในกลุ่ม พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ จัดคือ การตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษาหรือศูนย์วิชาการ เพื่อบริการให้ยืมใช้ ภายในกลุ่ม และที่น้อยที่สุดคือ การบริการให้ความรู้แก่ครูภายในกลุ่มเป็นครั้งคราว และการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการการใช้สื่อการเรียนการสอน

5. กิจกรรมด้านการพัฒนาทางวิชาการและการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน เกี่ยวกับการให้บริการศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

การให้บริการศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ กำหนดการ

บริการและแจ้งให้โรงเรียนทราบ รองลงมาคือ การวางแผนการใช้บริการศูนย์วิชาการ และห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อยคือ การประเมินผลการใช้บริการ เพื่อปรับปรุงและพัฒนาระบบการใช้ศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน และที่น้อยที่สุดคือ การนิเทศการใช้บริการศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

การประชาสัมพันธ์ศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้เข้าใจและเห็นประโยชน์ที่มีส่วนช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การจัดทำรายชื่อสื่อและรายชื่อหนังสือประกอบการค้นคว้า เพื่อเผยแพร่ให้ครู นักเรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ และที่น้อยที่สุดคือ การจัดนิทรรศการสัปดาห์สื่อและหนังสือ

การบริการศูนย์วิชาการ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียน ภายในกลุ่ม พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การผลิตสื่อการสอน เพื่อบริการแก่โรงเรียน รองลงมาคือ การวางแผนงาน และโครงการพัฒนาการเรียนการสอน และงานวิชาการของโรงเรียน เช่น การวางแผนการเรียนการสอน การวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอน ภายในโรงเรียน เป็นต้น และที่น้อยที่สุดคือ การสาธิต และแนะนำการผลิต การใช้ การซ่อมแซม การเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอนที่ถูกต้องให้แก่โรงเรียน

การใช้บริการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การจัดให้มีการหมุนเวียนหนังสือระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง ตามความต้องการของโรงเรียน รองลงมาคือ การจัดทำทะเบียนหนังสือให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน และการจัดเก็บหนังสืออย่างเป็นระบบสะดวกต่อการใช้ ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อย คือ การจัดหาหรือผลิตหนังสือที่เป็นประโยชน์สำหรับครู และนักเรียนตามความต้องการของโรงเรียน และการช่วยเหลือสนับสนุนการจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือของโรงเรียน และที่น้อยที่สุด การจัดทำโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่

6. กิจกรรมด้านพัฒนาทางวิชาการ และการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนเกี่ยวกับการผลิต และการใช้สื่อการเรียนการสอน

การให้คำปรึกษาและแนะนำครูในกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การสำรวจและการประเมินความต้องการความ จำเป็นในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ของโรงเรียน และที่ น้อยที่สุดคือ การจัดให้มีการอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการ บำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน

การประสานงานและประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียน การสอน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การใช้ศูนย์วิชาการเป็นศูนย์รวมสื่อการเรียนการสอนเพื่อให้โรงเรียนมีใช้ รอง ลงมาคือ การผลิตสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญ และจำเป็นทุกกลุ่มประสบการณ์ ให้มี จำนวนมากพอที่จะแจกจ่ายให้แก่โรงเรียนภายในกลุ่ม และการออกแบบผลิตหรือประดิษฐ์ อุปกรณ์ต้นแบบ ตัวอย่างวัสดุหาง่าย หรือวัสดุท้องถิ่น เพื่อเสนอแนะให้แก่โรงเรียนผลิตสื่อ ขึ้นใช้เอง ตามลำดับ ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อย คือ การสำรวจและจัดทำ รายชื่อสื่อการเรียนการสอน ที่จำเป็นต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ตามแผน การสอนให้ครบทุกกลุ่มวิชาในแต่ละชั้นเรียน จัดพิมพ์แจกจ่ายให้ครูทราบ และการจัดทำ วารสาร จุลสารเกี่ยวกับความก้าวหน้าความเคลื่อนไหวในด้านการผลิต การใช้ และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอนบริการให้แก่ครูภายในกลุ่ม และที่น้อยที่สุดคือ การสาธิตหรือจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ต้นแบบสื่อการเรียนการสอนตลอดจนวิธีผลิต และวิธีใช้

7. กิจกรรมด้านพัฒนาทางวิชาการ และการปรับปรุงคุณภาพการ เรียนการสอนเกี่ยวกับการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน

การพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอน ในด้านงานวิชาการ ภายในกลุ่ม พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ จัด คือ การจัดประชุมเชิงวิชาการ และที่น้อยที่สุด คือ การจัดสัปดาห์วิชาการ

การช่วยเหลือผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียน ในเรื่องการจัดวัสดุ วัสดุครูและสื่อการเรียนการสอน การจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมของโรงเรียนให้เอื้ออำนวยต่อ

การเรียนการสอน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด และกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประชุมปรึกษาหารือ และที่น้อยที่สุดคือ การประชุมสัมมนา

8. กิจกรรมด้านกรณีศึกษา ติดตาม และประเมินผล ทางการศึกษา เกี่ยวกับการนิเทศและติดตามผลโรงเรียนภายในกลุ่ม

กรณีศึกษา ติดตามและประเมินผลทางการศึกษา พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การวางแผนกำหนดกิจกรรมในการนิเทศร่วมกัน ระหว่างผู้นิเทศกับผู้รับการนิเทศ และการปรับปรุงกรณีศึกษา และติดตามผลโรงเรียนภายในกลุ่ม และที่น้อยที่สุดคือ การประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศ

การดำเนินการติดตามผล ควบคุม กำกับ โรงเรียนภายในกลุ่ม เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากแผนงาน โครงการของโรงเรียนภายในกลุ่ม เพื่อให้ทราบปัญหาและสาเหตุของปัญหา และที่น้อยที่สุด คือ การสรุปและการรายงานผลการติดตาม ควบคุม กำกับ ต่อสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ

การดำเนินการนิเทศโรงเรียนภายในกลุ่มตามขั้นตอนกรณีศึกษา พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การปฏิบัติการนิเทศโดยใช้กิจกรรมการสังเกตและแนะนำ ที่น้อยที่สุดคือ การประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศ

การส่งเสริมให้โรงเรียนภายในกลุ่มจัดกิจกรรมกรณีศึกษาภายใน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การสนับสนุนให้ผู้บริหารช่วยเหลือครูในการพัฒนาการเรียนการสอน และที่น้อยที่สุด การให้โรงเรียนมีการทดสอบวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนและนำวิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้

9. กิจกรรมด้านนิเทศ ติดตาม และประเมินผลทางการศึกษา เกี่ยวกับการวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอน

การให้ความรู้แก่บุคลากรด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลรายกลุ่มประสพการณ์ต่าง ๆ ให้แก่

ครูวิชาการโรงเรียน และที่น้อยที่สุด คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้มีความรู้
เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล

การดำเนินการวัดผล และการประเมินผลการเรียนการสอนของ
โรงเรียนภายในกลุ่ม พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่
จัด คือ การจัดทำรายงานเผยแพร่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้แต่ละโรงเรียนทราบเพื่อ
นำไปปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน และที่น้อยที่สุดคือ การนำข้อทดสอบ
มาตรฐานไปทดสอบนักเรียนภายในกลุ่มทั้งก่อนดำเนินการเรียนการสอน และเมื่อสิ้นสุด
การเรียน แต่ละภาคหรือแต่ละปี แล้วนำผลมาวิเคราะห์เปรียบเทียบ เพื่อหาผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนของนักเรียนแต่ละโรงเรียน

10. กิจกรรมค้ำการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลทางการศึกษา
เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลค้ำวิชาการ

การติดตามและประเมินผลค้ำวิชาการของโรงเรียนภายในกลุ่ม
พบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การ
เผยแพร่ผลงานทางวิชาการของโรงเรียนในกลุ่ม ในรูปเอกสาร หรือจัดนิทรรศการ
รองลงมาคือ การตั้งบุคลากรหรือคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตามประเมินผล
ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อยคือ การติดตามผล และการประเมินผลการปฏิบัติงาน
ตามโครงการของโรงเรียน และที่น้อยที่สุด คือ การกำหนดแบบรายงานผลการปฏิบัติงาน
ในการประเมินโครงการ

การสนับสนุนงานทางค้ำวิชาการของโรงเรียน พบว่า กลุ่มโรงเรียน
ส่วนใหญ่มีการจัด กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การจัดทำโครงการ แก้ปัญหา
ทางวิชาการต่าง ๆ เช่น โครงการประกวดครูดีเด่น โรงเรียนดีเด่น ประกวดผลงาน
วิชาการ เป็นต้น รองลงมาคือ การดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การ
ประกวดเรียงความ ประกวดมารยาท แข่งขันตอบปัญหา อ่านทำนองเสนาะ ฯลฯ
ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อย คือ การผลิตเอกสารการสอน สำหรับรายวิชาต่าง ๆ
และเอกสารทางวิชาการเผยแพร่ ไปยังโรงเรียนภายในกลุ่ม และที่น้อยที่สุดคือ การจัด
นิทรรศการเพื่อ เผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ

ข. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน

1. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน
เกี่ยวกับการวางแผนของกลุ่มโรงเรียน

ขั้นตอนการดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
 วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนปฏิบัติเรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยคือ การสำรวจสภาพ
 ปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรม
 ที่กำหนด การจัดทำโครงการดำเนินงาน การกำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมของ
 กลุ่มโรงเรียน การกำหนดแผนงานในการจัดกิจกรรม การกำหนดวัตถุประสงค์ในการ
 จัดกิจกรรม การติดตาม และประเมินผลการปฏิบัติ การกำหนดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์
 การปรับปรุงแผนงานโครงการและกิจกรรม และการสรุปผลโครงการ

การกำหนดนโยบายเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ที่มาของ
 นโยบาย เรียงตามลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยคือ ยึดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการ
 การประถมศึกษาแห่งชาติ บุคลากรกลุ่มโรงเรียนร่วมกันกำหนด อันได้แก่
 ประธานกลุ่ม คณะกรรมการกลุ่ม ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน เป็นผู้กำหนด คณะกรรมการ
 กลุ่มโรงเรียนเป็นผู้กำหนด ยึดนโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และยึด
 นโยบายของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

2. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการจัดระบบการทำงาน

การจัดระบบการทำงาน วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนดำเนินการ คือ
 จัดตั้งสำนักงานกลุ่มอย่างเป็นทางการ จัดบุคลากรรับผิดชอบงาน การประสานงานกับ
 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อช่วยเหลือ
 ทางด้านวิชาการ

การจัดบุคลากรปฏิบัติงานที่สำนักงาน วิธีการที่กลุ่มโรงเรียน
 ดำเนินการคือ ให้หัวหน้าสำนักงานซึ่งเป็นเลขานุการกลุ่มประจำสำนักงานตลอดวาระ
 และให้ครูวิชาการสำนักงานประจำสำนักงาน

3. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการดำเนินการ

การดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม
 วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ และที่น้อย
 ที่สุดคือ วินิจฉัยสั่งการอย่างเป็นระบบ

งบประมาณ สำหรับนำมาจัดกิจกรรม กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ได้มาจากเงินงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด และน้อยที่สุดคือ เงินสนับสนุนจากงบประมาณของโรงเรียน

การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ จัดสรรงบประมาณของกลุ่มเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ และน้อยที่สุดคือ ให้ครูผู้สอนรับผิดชอบค่าใช้จ่ายด้วยตนเอง

การกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบของกลุ่มโรงเรียน วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ คณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรในกลุ่มปฏิบัติการตามความสามารถ และน้อยที่สุดคือ ให้บุคลากรในกลุ่มอาสาสมัครทำกิจกรรมตามความสนใจหรือความถนัด

การมอบหมายงาน วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ มอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร รองลงมาคือ มอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของบุคลากร และมอบหมายงานตามข้อตกลงของการประชุมกลุ่ม และน้อยที่สุดคือ มอบหมายงานโดยยึดหลักของความอาวุโส

4. วิธีการจัดกิจกรรม พัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการประสานงาน

การประสานงานในการจัดกิจกรรม วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ ติดต่อประสานงานระหว่างครู ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ และบุคคลที่เกี่ยวข้อง รองลงมาคือ ประสานงานโดยคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน และน้อยที่สุดคือ กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน

การประสานงานเพื่อแก้ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ ติดต่อสื่อสารภายในกลุ่มเพื่อสร้างความเข้าใจ และสื่อความหมายให้ตรงกัน และน้อยที่สุดคือ จัดให้มีการหมุนเวียนครู และแลกเปลี่ยนครูเป็นการชั่วคราวระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่ม เพื่อแก้ปัญหาคาชาดแคลนครู

5. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการประเมินผล

การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน วิธี
การที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ จัดระบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ
โดยตั้งคณะกรรมการประเมินผล และน้อยที่สุดคือ การประชุมคณะกรรมการกลุ่มสรุป
และรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

การควบคุม ติดตาม และประเมินผลงานของโรงเรียนภายใน
กลุ่ม วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการ คือ ให้โรงเรียนรายงานการปฏิบัติ
และผลที่ได้เป็นระยะ และน้อยที่สุดคือ ใช้ตารางกำหนดของแผนงาน เพื่อเปรียบเทียบ
ว่า งานช้าหรือเร็ว เพื่อหาทางแก้ไขต่อไป

ตอนที่ 3 ผลที่ได้จากการวิเคราะห์เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคในการจัดกิจกรรมของ
กลุ่มโรงเรียน สรุปได้ดังนี้

1. ในการวางแผนการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน สิ่งที่เป็นปัญหาและอุปสรรค
เนื่องจาก บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวางแผนมากที่สุด และที่มีปัญหา
น้อยที่สุดคือ ไม่มีแผนงานในการจัดกิจกรรม มีเวลาในการวางแผนน้อย การวางแผน
จึงขาดความสมบูรณ์ และบางโรงเรียนภายในกลุ่มมีสภาพตั้งอยู่บนเกาะการติดต่อกันมา
จึงไม่สะดวก

2. ในการจัดระบบการทำงานของกลุ่มโรงเรียน สิ่งที่เป็นปัญหา และ
อุปสรรคเนื่องจาก ขาดแคลนอุปกรณ์เครื่องใช้ที่จำเป็นมากที่สุด และน้อยที่สุด คือ
ไม่มีปฏิทินการปฏิบัติงานประจำปี และมีบุคลากรไม่เพียงพอ

3. ในการจัดบุคลากรปฏิบัติงานที่สำนักงาน มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจาก
บุคลากรกลุ่มที่เป็นครูวิชาการกลุ่มต้องปฏิบัติงานสอน จึงไม่สามารถปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียน
ได้เต็มที่มากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ขาดอัตรากำลังผู้ปฏิบัติงานประจำสำนักงาน และ
หัวหน้าสำนักงาน และครูวิชาการสำนักงานมีงานธุรการมากเกินไป

4. ในด้านงบประมาณที่นำมาจัดกิจกรรม มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจาก
งบประมาณไม่เพียงพอ มากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ขาดการสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด

5. ในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากงบประมาณที่จัดสรรไม่เพียงพอ มากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ขาดความร่วมมือจากโรงเรียนภายในกลุ่ม ในการบริการวัสดุอุปกรณ์ และเงินที่หามาได้ไม่เพียงพอ

6. ในการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมของกลุ่ม มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจาก ครูผู้สอนมีงานประจำไม่มีเวลาเพียงพอ ต่อการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน และน้อยที่สุดคือ บุคลากรที่มีความรู้ความสามารถในกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือรับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ตามที่ได้รับมอบหมาย และกลุ่มโรงเรียนไม่มีอำนาจสั่งการโดยตรงให้ครูมาทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้กลุ่ม

7. ในการมอบหมายงานภายในกลุ่ม มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจากคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนไม่ได้อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ทำให้การมอบหมายงานไม่สะดวก และน้อยที่สุดคือ มอบหมายงานโดยวาจา ไม่มีลายลักษณ์อักษร และผู้ที่ได้รับมอบหมายไม่รับผิดชอบงาน

8. ในการประสานงาน มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจาก ระยะทางระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มห่างไกลกันทำให้การประสานงานล่าช้า ขาดประสิทธิภาพมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ไม่มีสถานที่ทำการกลุ่มโรงเรียน ทำให้การประสานงานไม่สะดวก และการคมนาคมติดต่อประสานงานไม่สะดวก เพราะโรงเรียนภายในกลุ่มมีสภาพเป็นเกาะ

9. ในการประเมินผลงาน มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจาก ขาดเครื่องมือในการประเมินผล มากที่สุด และน้อยที่สุด คือ ไม่มีการสรุปรายงานการประเมินผล และ ใ้ผลในการนำมาปรับปรุงงานไม่มาก และได้ผลงานในลักษณะเดิม

10. ในการควบคุมและประเมินผลงานของโรงเรียนภายในกลุ่ม มีปัญหาและอุปสรรค เนื่องจาก โรงเรียนไม่ได้รายงานการปฏิบัติงานและผลที่ได้เป็นระยะมากที่สุด และน้อยที่สุดคือ ไม่มีการตรวจสอบสถานที่ปฏิบัติงาน โดยบุคลากรกลุ่มโรงเรียนกลุ่มขาดอำนาจในการควบคุมโดยตรง และผู้บริหารโรงเรียนภายในกลุ่มไม่ให้ความร่วมมือ

อภิปรายผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยเรื่อง "การจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 4" มีประเด็นที่น่าสนใจ ซึ่งจะนำมาอภิปราย และเสนอแนะดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 สถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

เกี่ยวกับสถานภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่ม ตัวอย่างประชากร ซึ่งเป็นบุคลากรกลุ่มโรงเรียนนั้น ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ยกเว้น ครูวิชาการสำนักงาน ซึ่งเพศชายมีจำนวนเท่ากับเพศหญิง และครูวิชาการกลุ่มเป็น เพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษา แห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ.2529 ได้ระบุไว้ว่า บุคลากร กลุ่มโรงเรียนที่เป็นประธานกลุ่ม และคณะกรรมการกลุ่มต้องเป็นผู้บริหารโรงเรียน โดยส่วนใหญ่ก็เป็นเพศชายมากกว่าเพศหญิงอยู่แล้ว ส่วนบุคลากรกลุ่มโรงเรียนที่เป็น ของครูวิชาการสำนักงาน ครูวิชาการกลุ่ม และหัวหน้าสำนักงาน ในระเบียบกลุ่ม โรงเรียนประถมศึกษา ก็ได้ระบุว่า ต้องมาจากครูผู้สอน จากผลการวิจัยของ สุกสวาท หลานันทกุลธร (2524 : 192) พบว่า ครูประถมศึกษาส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มากกว่าเพศชาย และครูวิชาการกลุ่มส่วนใหญ่ก็ได้มาจากครูวิชาการของโรงเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานมากพอที่จะเข้าใจงานทางด้านวิชาการและ งานอื่น ๆ ของกลุ่มโรงเรียนได้เป็นอย่างดี

ทางด้านอายุส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างประชากรมีอายุระหว่าง 31 - 40 ปี ซึ่งเป็นวัยที่มีความกระตือรือร้น การทำงานในกลุ่มโรงเรียนน่าจะเกิดผลดีถ้าหากรู้จัก หลักวิชา และมีระบบในการทำงานที่ดี ส่วนประธานกลุ่มนั้นส่วนใหญ่ มีอายุระหว่าง 41 - 50 ปี แสดงว่า ครูภายในกลุ่มได้เลือกประธานกลุ่มโดยยึดหลักความมีอาวุโส และมีประสบการณ์ในการทำงานมานาน เพื่อจะได้ทำหน้าที่บริหารงานกลุ่มโรงเรียน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับอายุราชการนั้นส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างประชากร มีอายุราชการระหว่าง 5 - 15 ปี นับว่าผ่านงานโรงเรียนมานาน จะช่วยให้การปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน

มีความก้าวหน้า และเข้มแข็งยิ่งขึ้น สำหรับกลุ่มตัวอย่างประชากรที่เป็นประธานกลุ่ม และครูวิชาการสำนักงานส่วนใหญ่จะมีอายุราชการระหว่าง 16 - 25 ปี ซึ่งแสดงให้เห็นว่า เป็นผู้มีประสบการณ์ในการทำงานสูง นับว่าเป็นการถูกต้องตามแบบราชการ และระบบอาวุโสตามวัฒนธรรมไทย ยิ่งกึ่งนับถือผู้อาวุโสและผ่านประสบการณ์มามาก แต่ก็ยังอยู่ในวัยที่ปฏิบัติงานได้ดี

ในค่านิยมทางการศึกษาส่วนใหญ่ กลุ่มตัวอย่างประชากรมีวิถีทางการศึกษา อยู่ในระดับปริญญาตรี แต่อย่างไรก็ตามสภาพสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี เปลี่ยนแปลงเร็วและมาก ทำให้มีเครื่อง มือแบบเทคนิคใช้ในการดำเนินงานบริหารมีมากขึ้น จำเป็นที่ผู้บริหารจะต้อง ขวนขวายที่จะศึกษาหาความรู้และประสบการณ์มากขึ้นเช่นกัน ดังนั้น จำเป็นที่ผู้บริหาร ควรต้องปรับปรุงตนเองให้มีความรู้และประสบการณ์สูงขึ้น ควรจะเป็นค้ำจุนวิธีการ ศึกษาต่อ หรือการเพิ่มประสบการณ์วิชาชีพแบบอื่น ดังที่ วิวัฒน์ อนิวรรตกุล (2528 : 76) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า การส่งเสริมให้ผู้บริหารโรงเรียน หรือบุคลากรกลุ่มโรงเรียน ได้มีการพัฒนาในด้านความรู้ความสามารถให้สูงขึ้น เพื่อนำเอาประสบการณ์และทฤษฎี มาผสมผสาน จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการบริหารงานมากยิ่งขึ้น หรืออีกทางหนึ่งที่น่าจะ ทำได้คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กำหนดหรือวางนโยบาย ในการสรรหาและคัดเลือกบุคลากรเพื่อทำหน้าที่ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาที่จะ เปิดใหม่ หรือว่างลง ให้มีวิถีทางการศึกษาสูงขึ้น ทั้งนี้เพื่อผลของการประถมศึกษาของ ประเทศในอนาคต และน่าจะเป็นแนวโน้มในข้างหน้าได้ว่า บุคคลเหล่านี้จะร่วมมือกัน ทำประโยชน์ให้กับการศึกษาาระดับประถมศึกษาได้มาก เพียงแต่จะต้องจัดระบบการ บริหารงานให้ดี มีเครื่องอำนวยความสะดวกพอสมควร และมีการสื่อสารประสานงาน กันให้ล่องตัวกว่าเดิม ก็จะทำให้บุคคลเหล่านี้ ทำงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ตอนที่ 2 กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา และวิธีการ จัดกิจกรรม

ก. กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน

1. กิจกรรมค้ำจุนการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับขั้นตอนการดำเนินการ พัฒนาบุคลากร

ในก้าการศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการ
 พัฒนาบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การวิเคราะห์
 แผน/แผนงาน/โครงการของกลุ่มโรงเรียนในปีที่ผ่านมา เหตุที่จัดมากในเรื่องนี้เพราะ
 แผนเป็นแนวทางในการปฏิบัติที่สอดคล้องกับสภาพปัจจุบันและปัญหา รองลงมา คือ
 การสอบถามครูของโรงเรียนภายในกลุ่ม และการสอบถามบุคลากรกลุ่มโรงเรียน
 ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญและเป็นขั้นตอนแรกอันเป็นพื้นฐาน
 ในการดำเนินการจัดกิจกรรมอื่น ๆ ของกลุ่มโรงเรียน เพราะทั้งสามกิจกรรมดังกล่าว
 ข้างต้น เป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติอย่างต่อเนื่องและสัมพันธ์กัน การวิเคราะห์แผน/
 แผนงาน/โครงการของกลุ่มโรงเรียนในปีที่ผ่านมา นั้น เป็นการนำเอาประสบการณ์
 ในการปฏิบัติงานมาแล้ว และผลที่ได้จากการปฏิบัตินั้น มาเป็นเครื่องชี้้นำในการตัดสินใจ
 ในการเตรียมการในปีต่อไป ซึ่งสอดคล้องกับคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ
 (2530 : 4 - 5) ได้แสดงแนวความคิดไว้ว่า การวิเคราะห์โครงการหรือการประเมิน
 โครงการก่อนการดำเนินการจะช่วยให้ผู้บริหารตัดสินใจได้ว่า โครงการใดที่ควร
 ดำเนินการหรือควรปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพได้อย่างไร สำหรับการสอบถามครูของ
 โรงเรียนภายในกลุ่ม และการสอบถามบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเป็นขั้นตอนการดำเนินการ
 พัฒนาบุคลากรที่กลุ่มได้ปฏิบัติมากรองลงมา ทั้งนี้เนื่องจากครูและบุคลากรกลุ่มโรงเรียน
 เป็นบุคคลที่อยู่ในกลุ่มอยู่แล้ว โดยทั่วไปมักจะสะดวกต่อการติดต่อสอบถาม วิธีการสอบถาม
 นั้นหากเป็นการสอบถามจากแบบสอบถาม เป็นกิจกรรมที่ทำให้ทราบถึงข้อมูลที่เป็นความ
 ถึกเห็น และความจริงไม่ละเอียดยก แต่จะไ้ข้อมูลเร็ว หากจะศึกษาข้อมูลที่ละเอียด
 ก็ควรจะใช้วิธีการสัมภาษณ์ ซึ่งต้องออกไปสัมภาษณ์ที่ละคน ซึ่งจะต้องเสียเวลาและ
 ค่าใช้จ่ายมากกว่า แต่ก็มีข้อจำกัด ดังที่ อุทุมพร จามรมาน (2530 : 2) ได้กล่าวถึง
 การใช้แบบสอบถามที่สร้างขึ้นอย่างระมัดระวัง จะได้ข้อมูลจากแบบสอบถามที่เชื่อถือกว่า
 และระบุว่า ในปัจจุบันการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์ เกือบ 80% นิยมใช้แบบสอบถาม
 เป็นเครื่องมือรวบรวมข้อมูล ทั้งนี้เป็นเพราะแบบสอบถามมีข้อดีหลายประการ คือ
 ลงทุนน้อย สะดวก ควบคุมให้แบบสอบถามถึงมือผู้รับได้ในเวลาใกล้เคียงกัน ซึ่งเป็นการ
 ควบคุม การตอบได้แบบหนึ่งและผู้ตอบต้องตอบข้อความที่เหมือนกัน และแบบฟอร์ม
 เดียวกัน เป็นการควบคุมสภาวะที่คล้ายกัน ทำให้วิเคราะห์ได้ง่าย และสรุปผลได้สะดวก
 กว่าวิธีการสัมภาษณ์ แม้ในบางกรณีจะไ้ข้อมูลไม่ละเอียดก็ตาม

นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนใช้กิจกรรมการสัมภาษณ์ครู ของโรงเรียนภายในกลุ่ม การสอบถาม และการสัมภาษณ์ ศึกษานิเทศก์ ที่รับผิดชอบกลุ่มโรงเรียนน้อย ถ้าจะกล่าวถึงตัวบุคคลที่จะให้ข้อมูลแก่กลุ่มใดก็ จะต้องเป็นบุคลากรที่กลุ่มโรงเรียนจะต้องได้ทำงานร่วมกันอย่างใกล้ชิด ตามสภาพความเป็นจริงแล้ว กลุ่มโรงเรียนเป็นหน่วยงานที่ต้องสัมผัสกับครู และบุคลากรกลุ่มโรงเรียนมากกว่า ศึกษานิเทศก์อำเภอ เพราะเป็นบุคลากรที่อยู่นอกกลุ่ม ซึ่งจะมาทำการนิเทศ เป็นครั้งคราวเท่านั้น และการที่กลุ่มโรงเรียนได้ใช้กิจกรรมการสัมภาษณ์น้อย อาจเนื่องจากการใช้วิธีสอบถามนั้น กลุ่มโรงเรียนมีแบบสอบถามให้ผู้ตอบเป็นผู้ตอบเอง แต่แบบสัมภาษณ์ เป็นการพบหน้ากันระหว่างผู้สัมภาษณ์ กับผู้ถูกสัมภาษณ์ และต้องออกไปสัมภาษณ์ทีละคน ย่อมจะเสียเวลาและค่าใช้จ่ายมากนั่นเอง แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่า การใช้แบบสอบถาม ควบคู่กับการใช้แบบสัมภาษณ์ จะเป็นการให้ข้อมูลที่ละเอียด และใกล้เคียงความจริงมากกว่าการใช้แบบหนึ่งแบบใด ดังที่ อุทุมพร จามรมาน (2530 : 2 - 3) ได้ให้เหตุผลไว้ว่า การที่จะต้องใช้แบบสอบถามคู่กับแบบสัมภาษณ์ นั้น เพราะว่า การใช้แบบสอบถามอย่างเดียวยังมีจุดอ่อนหลายประการ คือ ถ้าได้รับแบบสอบถามกลับน้อยก็จะได้ข้อมูล หรือผลสรุปที่ไม่ใกล้เคียงกับความเป็นจริง และแบบสอบถามมีขนาดสั้น กระทัดรัด มีข้อคำถามจำกัด จึงทำให้ได้ข้อมูลไม่ครอบคลุมเท่าที่ควร ในบางครั้งข้อมูลที่ได้อาจเป็นการตอบโดยคนอื่น มิใช่กลุ่มตัวอย่างโดยตรง เพราะเป็นการให้ปฏิริยาโต้ตอบทางเดียว ซึ่งไม่เหมือนกับการสัมภาษณ์ที่ผู้ถามและผู้ตอบมีปฏิริยาโต้ตอบกัน ดังนั้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่กลุ่มโรงเรียนควรพิจารณาในข้อนี้ ซึ่งถ้ากลุ่มโรงเรียนสามารถปฏิบัติได้ตามข้อเสนอแนะดังกล่าวแล้ว กิจกรรมการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากรก็จะได้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์สูงสุด ในการดำเนินการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนต่อไป

ในด้านการวางแผนพัฒนาบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การจัดทำโครงการ รองลงมาคือ การจัดทำแผนงานและการจัดทำแผนปฏิบัติการ ผลการวิจัยครั้งนี้แสดงให้เห็นว่า กิจกรรมการวางแผนพัฒนาบุคลากรเป็นขั้นตอนหนึ่งของการดำเนินการพัฒนาบุคลากร และเป็นขั้นตอนสำคัญมากอย่างหนึ่งที่กลุ่มโรงเรียนควรคำนึงถึงและเป็นกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่ร่วมกัน

วางแผนเพื่อพัฒนาบุคลากรโดยตรงอยู่แล้ว ในการดำเนินงานอะไรก็ตาม ถ้ามีการจัดทำแผนงาน แผนปฏิบัติการ และโครงการแล้ว จะทำให้การดำเนินงานนั้นสามารถเป็นไปตามกรอบหรือขอบเขต และวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี เพราะสิ่งเหล่านี้เปรียบเสมือนเข็มทิศที่ชี้แนวทาง หรือเป็นกรอบในการปฏิบัติงานที่มีการวางจุดมุ่งหมายในการทำงานที่มีความแน่นอนกว่าการทำงาน แบบไม่มีหลักการหรือขาดแผนงาน และโครงการโดยสิ้นเชิง การจัดทำแผนงาน โครงการพัฒนาบุคลากรของกลุ่มโรงเรียนเป็นการวางแผน เพื่อพัฒนาบุคลากรของกลุ่มโรงเรียนโดยตรง และนั่นย่อมหมายถึง การมุ่งช่วยเหลือครูภายในกลุ่ม หรือโรงเรียนที่มีปัญหาในด้านการเรียนการสอน และขาดแคลนทรัพยากรหรือปัญหาอื่น ๆ คณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 5 - 13) ได้กล่าวถึงการจัดทำแผนปฏิบัติการของกลุ่มโรงเรียน เป็นแผนที่ทำขึ้นเพื่อดำเนินการจริง ตามกำลังงบประมาณ หรือทรัพยากรที่มีอยู่ ซึ่งปกติจะเป็นแผนปฏิบัติการในระยะ 1 ปี ตามปีการศึกษา ดังนั้นแผนปฏิบัติการของกลุ่มโรงเรียนจึงเป็นเอกสารที่ระบุรายละเอียดของสิ่งที่กลุ่มโรงเรียนจะดำเนินการจัดทำใน 1 ปีการศึกษา ซึ่งประกอบด้วยสาระสำคัญ คือ ข้อมูลแสดงสภาพปัจจุบันของกลุ่มโรงเรียน ผลการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนในรอบปีที่ผ่านมา ปัญหาและความต้องการในปัจจุบันของกลุ่มโรงเรียน นโยบาย วัตถุประสงค์และเป้าหมายในการดำเนินงาน ตลอดจนรายละเอียดของโครงการ สาระสำคัญหรือส่วนประกอบของแผนปฏิบัติการดังกล่าวนี้ เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาของกลุ่มโรงเรียนวิธีการหนึ่ง ซึ่งเป็นสิ่งที่ผู้ปฏิบัติจะต้องนำไปพิจารณาเพื่อจัดทำแผนงาน โครงการให้เป็นไปตามนโยบายของหน่วยเหนือ หรือนโยบายของกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้ ต้องสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มโรงเรียนด้วย ดังที่ นัยนา ทองดี(2526 : 158) ได้ตั้งข้อสังเกต ไว้ในการอภิปรายผลการวิจัยด้านการวางแผนของกลุ่มโรงเรียนไว้ว่า การกำหนดแผนงานนั้น ต้องให้ตรงกับความต้องการของโรงเรียน เนื่องจากความต้องการความร่วมมือ และช่วยเหลือจากกลุ่มโรงเรียน เป็นสิ่งที่ทุกโรงเรียนยอมรับ ดังนั้น ถ้าได้มีการจัดดำเนินงานทางด้านการปฏิบัติให้ดีแล้ว ความสำเร็จย่อมมีมาก เพราะจุดอ่อนของการวางแผน คือ การนำไปวางโครงการเพื่อปฏิบัติ การมีส่วนร่วม ความเข้าใจ ความเหมาะสมของแผนและการมองถึงประโยชน์ที่ยังเห็นน้อย รวมทั้งการประเมินผลงานจากแผน จึงน่าที่จะได้มีการปรับปรุงงานด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับ

การวางแผนดังกล่าว ให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น และ ลักคาวัลย์ สงกา (2530 : 191 - 192) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับเรื่องการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน กรมสามัญศึกษา ในการส่งเสริมงานวิชาการ ของโรงเรียนมัธยมศึกษา นั้น ก็ได้เสนอความคิดเห็นไว้ว่า ควรจะมีการจัดกิจกรรม เพื่อพัฒนาบุคลากรให้มากขึ้น เพราะเป็นงานที่สำคัญ ที่จะส่งผลให้ผู้เรียนประสบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ซึ่งจะเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนนั่นเอง และการประชุมสัมมนา เพื่อศึกษาปัญหาและความต้องการ ในการปรับปรุงมาตรฐานการศึกษาแล้วจัดทำแผนงานร่วมกัน พร้อมทั้งการเลือกกิจกรรมที่เหมาะสมให้ได้ผล ตามเป้าหมายในแผนส่วนรวมของแต่ละโรงเรียน ก็จะช่วยเสริม ในการพัฒนาบุคลากรของกลุ่มโรงเรียนได้เป็นอย่างดี ดังนั้น บุคลากรกลุ่มโรงเรียน ควรจะมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าวไว้ข้างต้น จะทำให้การจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนบรรลุลงไปด้วยดี และสามารถนำไปปฏิบัติจริงและได้ผลตามที่คาดหวังไว้

ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดกันน้อยที่สุด ในเรื่องการวางแผน นโยบายพัฒนาบุคลากรนั้น ผลการวิจัยพบว่า การให้บุคลากรภายนอก เช่น ข้าราชการครูในสังกัดอื่น เข้ามามีส่วนร่วมในการวางแผน/โครงการด้วย เป็นกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนให้ความสำคัญน้อยที่สุด ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเห็นว่า บุคลากรภายนอกกลุ่มโรงเรียน ไม่สามารถที่จะทราบถึงสภาพปัจจุบันปัญหา และความต้องการของครูภายในกลุ่มได้ดีไปกว่าบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียนนั่นเอง แต่ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า การเปิดโอกาส ให้บุคคลภายนอกได้มีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาบุคลากรนั้น จะทำให้มีการได้ แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน และอาจจะได้แนวทางที่ดีในการนำมาดำเนินการจัดกิจกรรมของกลุ่ม โดยเฉพาะข้าราชการครูในสังกัดอื่น ย่อมมีประสบการณ์ในการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนที่ตนสังกัด ซึ่งเคยประสบผลสำเร็จในการร่วมกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนมาแล้วก็อาจจะเป็นไปได้

ในด้านการประสานงานพัฒนาบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การจัดทำแผนปฏิบัติการ ซึ่งในเรื่องการวางแผนพัฒนาบุคลากรที่กล่าวมาข้างต้น กลุ่มโรงเรียนก็มีการจัดทำแผนปฏิบัติการเป็นกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดมากเช่นกัน แสดงให้เห็นว่า กลุ่มโรงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดทำแผนปฏิบัติการ ที่เป็นส่วนสำคัญส่วนหนึ่งในการประสานงานการพัฒนาบุคลากร เพื่อให้ทราบว่าในระยะ 1 ปีการศึกษา นั้น จะมีการดำเนินการกิจกรรมเกี่ยวกับการประสานงาน

การพัฒนาบุคลากรอะไรบ้าง ตามกำลังทรัพยากรที่มีอยู่ คณะกรรมการการประถมศึกษา
แห่งชาติ (2530 : 5 - 13) ได้ระบุไว้ว่า การจัดทำแผนปฏิบัติการต้องประกอบด้วย
การกำหนดแผนงานโครงการ ซึ่งเมื่อได้กำหนดวัตถุประสงค์และเป้าหมายอันเป็นทาง
เลือกที่เป็นไปได้จริง โดยการวิเคราะห์และตัดสินใจกำหนดวิธีการและยุทธวิธีต่าง ๆ
เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งในขั้นนี้จะต้องแปลวัตถุประสงค์
และเป้าหมายเป็นแนวทางที่ปฏิบัติได้แก่การจัดทำโครงการต่าง ๆ นั้นเอง ตลอดจน
การเขียนโครงการ และการจัดทำแผนปฏิบัติการกลุ่มโครงการ สุวิทย์ มูลคำ (2528 :
187) ได้วิจัยเกี่ยวกับเรื่องการศึกษาการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 8 พบว่า การจัดทำแผน
ปฏิบัติการของกลุ่มโรงเรียนนั้น กรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูผู้สอน มีความคิดเห็นว่า
หลังจากที่ได้มีการจัดทำแผนเสร็จแล้ว ควรจะมีการชี้แจงให้ผู้ร่วมงาน กรรมการ
กลุ่มโรงเรียน และครูผู้สอนได้เข้าใจนโยบายและแผนงานของกลุ่มด้วย ทั้งนี้เพื่อจะ
ให้ผู้ร่วมงานได้ทราบ และเข้าใจเพื่อเป็นแนวทางให้เกิดการปฏิบัติตามแผน แต่การ
วิจัยครั้งนี้กลับพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อยที่สุด ในเรื่องการประสานงาน
การพัฒนาบุคลากรนั้น คือ การประชุมชี้แจงบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการ
ประสานงานบุคลากร อาจเนื่องมาจาก กลุ่มโรงเรียนมีความเห็นว่า การที่ให้บุคลากร
โรงเรียนได้ร่วมกันจัดทำแผนปฏิบัติการด้วยตนเองแล้ว ย่อมเข้าใจและสามารถปฏิบัติ
ตามแผนปฏิบัติการได้หรือนำไปอธิบายให้ครูภายในกลุ่มได้ทราบ และเข้าใจได้โดย
ไม่ต้องจัดให้มีการประชุมชี้แจง ซึ่งแตกต่างไปจากงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา
(2530 : 198) ที่พบว่า ด้านการจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีนั้น กิจกรรมที่กลุ่ม
โรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประชุมชี้แจงผู้บริหารเกี่ยวกับนโยบาย เป้าหมายของ
กลุ่ม การให้ความรู้แก่บุคลากรที่ทำหน้าที่เกี่ยวกับแผนปฏิบัติการ สามารถทำได้
ถูกต้อง และสอดคล้องกับนโยบาย และการประสานสัมพันธ์เกี่ยวกับแผนปฏิบัติการ
จะก่อให้เกิดความเข้าใจอันดี ในการจัดกิจกรรมตลอดปีของกลุ่มโรงเรียนต่อไป ผู้วิจัย
จึงมีความเห็นว่า กลุ่มโรงเรียนควรจัดประชุมชี้แจงเกี่ยวกับการประสานงานการ
พัฒนาบุคลากร หลังจากการจัดทำแผนปฏิบัติการมีประโยชน์สูงสุด เพราะเป็นกิจกรรม
ที่จัดได้ง่าย สะดวก บุคลากรจำนวนมากสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในเวลาเดียวกันได้
ซึ่งสอดคล้องกับที่ วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2528 : 108) กล่าวถึง วัตถุประสงค์ของการ

ประชุมว่า เพื่อถ่ายทอดความรู้ แจ้งข่าวสาร ร่วมแก้ปัญหา หรือกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานเป็นไป ด้วยความรวดเร็ว ประหยัดทั้งเวลา และงบประมาณของกลุ่มโรงเรียน และทำให้มีความเข้าใจตรงกันในการปฏิบัติงาน ดังนั้น กิจกรรมการประชุมชี้แจง จึงเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียนได้มีโอกาสพบปะเพื่อตกลงกัน และกำหนดแนวทาง เพื่อจัดกิจกรรมประสานงานบุคลากรกลุ่มโรงเรียนต่อไป

ในด้านการประเมินโครงการพัฒนาบุคลากร ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การเก็บรวบรวมข้อมูล รองลงมาคือ การวิเคราะห์โครงการ และการจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลโครงการ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้เนื่องจากการประเมินผลโครงการเป็นการมุ่งแก้ปัญหาเฉพาะ และเน้นเสนอทางเลือกเพื่อตัดสินใจเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 139) ได้กล่าวถึง โครงการพัฒนาเป็นโครงการที่มุ่งปรับปรุง เพิ่มพูนคุณภาพบุคลากร คือ ครูทั้งฝ่ายปฏิบัติการสอน และฝ่ายสนับสนุนการสอน รวมทั้งการปฐมนิเทศครูใหม่ ซึ่งขอบเขตของการพัฒนาครอบคลุมถึงการพัฒนาความรู้ วิชาชีพ และวิธีปฏิบัติงานในโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาให้สูงขึ้น ดังที่ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2528 : 75) กล่าวถึงวัตถุประสงค์ที่สำคัญของการประเมินผลโครงการ คือ การหาแนวทางตัดสินใจและการประเมินผลโครงการ ไม่มีเป้าหมาย เพื่อค้นหาสะสมความรู้ อย่างการวิจัยต่อไป แต่จะมุ่งไปสู่การค้นหาสิ่งที่โครงการได้ดำเนินการไปแล้ว ฉะนั้น กิจกรรมการเก็บรวบรวมข้อมูล ที่กลุ่มโรงเรียนดำเนินการก็เป็นการศึกษาสภาพปัจจุบันปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการพัฒนาบุคลากร ที่ได้ดำเนินการไปแล้ว เพื่อนำข้อมูลเหล่านี้มาศึกษา จัดเป็นระบบ เพื่อที่จะเป็นข้อมูลที่จะช่วยในการปรับปรุงโครงการและประเมินความสำเร็จของโครงการ หรือช่วยในการวางแผนการประเมินผลอย่างมีระบบให้สอดคล้องกับแผนโครงการที่จะปฏิบัติในอนาคตต่อไป สำหรับการวิเคราะห์โครงการก็เป็นกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดรองลงมา ทั้งนี้เพราะการวิเคราะห์ในการจัดทำขึ้นเพื่อให้ทราบว่ากลุ่มโรงเรียน กำลังประเมินอะไรบ้าง ฉะนั้น กลุ่มโรงเรียนจะต้องวิเคราะห์สิ่งที่ต้องวิเคราะห์ทั้งระบบตั้งแต่ปัจจัย กระบวนการ และผลผลิต ด้วยเหตุนี้ จึงทำให้กลุ่มโรงเรียนมีการจัดตั้งคณะกรรมการประเมินผลโครงการ เพราะการประเมินผลโครงการเป็นเรื่องละเอียดอ่อน จำเป็นต้องหาบุคคลที่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องนี้ โดยเฉพาะ เพราะการประเมินโครงการเป็นการช่วยปรับปรุงโครงการและ

ประเมินความสำเร็จของโครงการ แต่กลุ่มโรงเรียนมีการออกแบบและปรับปรุง
รูปแบบการประเมินผลโครงการน้อย โดยเฉพาะการส่งบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเข้ารับ
การอบรมเกี่ยวกับเรื่องประเมินผลโครงการก็ปฏิบัติน้อยที่สุด ซึ่งก็เป็นปัญหาของ
กลุ่มโรงเรียนที่ค่อนข้างขาดผู้มีความรู้ในเรื่องนี้โดยตรง ทำให้การดำเนินงานไม่ครบ
กระบวนการ ดังที่ สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2528 : 69) ได้ให้ข้อคิดเห็นว่
การประเมินผลโครงการนั้น น่าจะต้องทำเป็นขบวนการติดต่อกันและต้องสอดคล้องกับ
งานโครงการส่วนอื่น ๆ ที่ระบุไว้ตามแผนกวัย

ในด้านการปรับปรุงแผนงานโครงการพัฒนาบุคลากร ภายหลังจาก
ดำเนินการตามโครงการพัฒนาบุคลากรเสร็จสิ้นลงแล้ว พบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียน
ส่วนใหญ่จัดคือ การประชุมบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเพื่อหาแนวทางและวิธีการที่เหมาะสมเพื่อ
ปรับปรุงแผนงาน โครงการ และการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาบุคลากร แสดงให้
เห็นว่า กลุ่มโรงเรียนเห็นความสำคัญของการจัดให้มีการประชุมบุคลากรกลุ่มโรงเรียน
ขึ้น ทั้งนี้เป็นเพราะกิจกรรมการประชุมเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว
ประหยัดเวลา งบประมาณ ดังได้กล่าวไว้แล้วในเรื่องของการประสานงานการพัฒนา
บุคลากร การจัดให้มีการปรับปรุงแผนงานโครงการใด ๆ ก็ตาม ต้องมีการประเมินผล
โครงการนั้นก่อน จึงจะมีการปรับปรุงได้ และก่อนจะจัดให้มีการปรับปรุงแผนงาน
โครงการ ดังกล่าวนั้น ก็ควรให้มีการประชุมบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเสียก่อน เพื่อหา
แนวทาง และวิธีการที่เหมาะสมเพื่อปรับปรุงแผนงาน โครงการ และการดำเนินงาน
ตามโครงการ ดังข้อค้นพบข้างต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา
(2530 : 187) พบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประชุม เช่น
การประชุมชี้แจง การประชุมปรึกษาหารือ การประชุมระดมความคิด การประชุมสัมมนา
เป็นต้น เป็นการสร้างความเข้าใจร่วมกันและตรงกัน ซึ่ง วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2528 :
108) ได้กล่าวถึง การประชุมเป็นกิจกรรมที่ให้ผลให้ผู้ดำเนินการประชุม และผู้เข้าร่วม
ประชุม ผู้เข้าร่วมประชุมจะได้รับประโยชน์ตามที่กลุ่มโรงเรียนตั้งวัตถุประสงค์ไว้ และ
ขณะเดียวกันก็สามารถแสดงความคิดเห็น หรือข้อเสนอแนะต่าง ๆ ส่วนผู้ดำเนินการ
ก็สามารถพิจารณาเลือกข้อเสนอแนะของผู้เข้าร่วมประชุม รวมทั้งขอความคิดเห็น หรือ
ขอให้ร่วมกันแก้ปัญหา กำหนดแนวทางในการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนได้ด้วย เนื่องจาก
กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่มีบุคลากรกลุ่ม ที่ต้องรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ มาพินิจพิจารณา เพื่อให้ได้นโยบายสำหรับการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียน ส่วนกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อยที่สุดคือ การศึกษาจากรายงานที่กลุ่มได้รับเกี่ยวกับแผนงาน โครงการ และการดำเนินงานตามโครงการพัฒนาบุคลากร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะบุคลากรกลุ่มโรงเรียนต้องมัวงานรับผิดชอบ ที่โรงเรียนด้วย จึงไม่มีเวลาสำหรับการศึกษารายงานที่กลุ่มได้รับดังกล่าว แต่ผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า บุคลากรกลุ่มสามารถนำไปศึกษาที่โรงเรียนของตน หรือที่บ้านในยามที่มีเวลาว่าง ก็จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการคิดหาแนวทาง หรือวิธีการในการปรับปรุงแผนงานโครงการ พัฒนาบุคลากร

2. กิจกรรมด้านการพัฒนาบุคลากรเกี่ยวกับวิธีการและกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากร

ในด้านการคัดเลือกวิธีการและกิจกรรมในการพัฒนาบุคลากร กลุ่มโรงเรียนได้จัดกิจกรรมหลายลักษณะ อันเป็นประโยชน์ต่อบุคลากรภายในกลุ่มอย่างมาก ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การเปิดโอกาสให้ครูภายในกลุ่มแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมอันเป็นการส่งเสริมการนำวิธีการประชาธิปไตยมาใช้ในกลุ่มโรงเรียน ในการทำงานเป็นกลุ่มควรจะมีการเปิดโอกาสให้สมาชิกได้แสดงความคิดเห็นโดยหาเหตุผลมาอภิปราย และมีการยอมรับฟังความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ดังที่ ทิศนา แคมณี (2530 : 1) ได้ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับการทำงานเป็นทีมหรือการทำงานเป็นกลุ่มไว้ว่า จะต้องมีความหมายร่วมกัน และสมาชิกในกลุ่มต้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานหรือมีบทบาทหน้าที่ในลักษณะหนึ่ง มีการประสานงานกันในกลุ่มเพื่อให้งานของกลุ่มสำเร็จไปด้วยดี ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวคิดที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 6 - 7) ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า การทำงานใดก็ตามหากจะต้องอาศัยการร่วมแรงร่วมใจและร่วมความคิดของคนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป มาดำเนินการนั้นต้องมีการผสมผสานสติปัญญา ประสบการณ์ และความสามารถของบุคคลในการทำงาน ซึ่งเชื่อแน่ว่าจะทำให้งานประสบความสำเร็จได้ดีกว่าการทำงานเพียงลำพังคนเดียว สำหรับกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดมากเช่นกันคือ การตั้งคณะกรรมการเพื่อคัดเลือกกิจกรรม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนมีมากมาย จึงควรตั้งคณะกรรมการขึ้น เพื่อที่จะดำเนินการคัดเลือกกิจกรรมที่เห็นว่าเหมาะสมและควรนำ

มาปฏิบัติก่อน โดยคำนึงถึงผลประโยชน์ที่จะได้รับนั้นคุ้มค่ากับปัจจัยที่ดำเนินการหรือไม่ ซึ่งได้แก่บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ งบประมาณ และเวลาที่ใช้ในการจัดกิจกรรม แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่กลุ่มโรงเรียนควรดำเนินการอีกก็คือ การให้ผู้เชี่ยวชาญเกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาบุคลากรเป็นผู้เลือกกิจกรรม ซึ่งทำให้ได้กิจกรรมที่เป็นประโยชน์มากที่สุดต่อกลุ่มโรงเรียน เพราะผู้เชี่ยวชาญมีความชำนาญและประสบการณ์มากกว่าบุคลากรอื่น ๆ ซึ่งอาจจะเป็นครูภายในกลุ่มหรือขอความร่วมมือจากบุคลากรภายนอกก็ได้

ในด้านการพัฒนาบุคลากรเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนให้แก่ผู้บริหารโรงเรียน บุคลากรกลุ่มโรงเรียน และครูที่ปฏิบัติการสอน ผลการวิจัยพบว่ากิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การสนับสนุนให้มีกรณีศึกษาใน รองลงมา คือ การประชุมปรึกษาหารือ และการประชุมอบรม ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม เพราะกิจกรรมกรณีศึกษาในโรงเรียนนั้น เป็นการใช้ทรัพยากรบุคลากรภายในโรงเรียนให้เป็นประโยชน์และคุ้มค่า ดีกว่าใช้บุคลากรกลุ่มโรงเรียน ซึ่งเป็นบุคลากรนอกโรงเรียน ซึ่งไม่ค่อยทราบสภาพปัจจุบัน ปัญหาความต้องการของโรงเรียนอย่างลึกซึ้ง นิพนธ์ ไทยพานิช (2530 : 1) ได้กล่าวถึง ผู้ที่ทำหน้าที่นี้เทศภายในโรงเรียนนั้นประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน ผู้ช่วยผู้บริหารโรงเรียน และหัวหน้าหมวดวิชาหรือครูวิชาการโรงเรียน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่จะต้องเป็นผู้นำและเป็นผู้ส่งเสริมให้เกิดความตื่นตัวทางวิชาการแก่ครู เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพสูงขึ้น บทบาทของผู้นำเทศตามภารกิจมีด้วยกัน 3 ลักษณะคือ เป็นผู้ให้การสนับสนุน เป็นผู้ช่วยเหลือ และเป็นผู้มีส่วนร่วม ทั้งนี้เป็นการเสริมสร้างความรู้และทักษะในการนิเทศ เพื่อทำงานให้มีประสิทธิภาพ ให้เกิดความมั่นใจในตัวเอง และตัวผู้รับการนิเทศ ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ อุทัย บุญประ เสริฐ และ ชโลมใจ กิงคารวัฒน์ (2528 : 17 - 20) ได้แสดงความคิดเห็นไว้ว่างานนิเทศนั้นเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งของการบริหาร เป็นหน้าที่และความรับผิดชอบโดยตรงของผู้บริหารที่จะต้องมิต้องงานนิเทศภายในโรงเรียน ซึ่งประกอบด้วยกรณีศึกษาทั้งไป และการนิเทศการศึกษา ซึ่งเป็นเรื่องของงานวิชาการและการพัฒนางานวิชาการในโรงเรียนเป็นเรื่องการเรียนการสอน เน้นการช่วยเหลือ ชี้แนะ คุลสนับสนุนให้ครูสามารถปฏิบัติการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดำเนินการด้านการเรียนการสอนจนบรรลุจุดมุ่งหมายของหลักสูตร โดยกระบวนการนิเทศ และพัฒนาทั้งงานการสอนและตัวครู ตลอดจนองค์ประกอบของงานอื่น ๆ ที่ประกอบกันขึ้น

เป็นระบบโรงเรียนด้วย จากความคิดเห็นของนักวิชาการดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การที่กลุ่มสนับสนุนให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนนั้น เป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิธีหนึ่ง ที่กระทำโดยตรง หรือทางอ้อมก็ได้แล้วแต่ผู้บริหารโรงเรียนจะดำเนินการ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ สุวิทย์ มูลคำ (2528 : 188) พบว่า มีการส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนในกลุ่มด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม การจัดการนิเทศภายในโรงเรียนก็มีปัญหาอยู่บ้างดังเช่น ผลงานวิจัยของ ประชา สิกขปัญญา (2524 : บทคัดย่อ) และ ชลอ จันทรกุล (2524 : บทคัดย่อ) พบว่า การจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนมีปัญหามากที่สุดในด้านโรงเรียนขาดงบประมาณ ขาดวัสดุอุปกรณ์การสอน ผู้บริหารระดับสูง ไม่ให้ความสนใจหรือสนับสนุนการปฏิบัติงานด้านวิชาการในโรงเรียน ครูขาดความรับผิดชอบ ผู้บริหารโรงเรียนไม่มีความรู้ มีงานด้านอื่นมากจนไม่มีเวลาปรับปรุงโรงเรียน และขาดบุคลากร ที่ทำหน้าที่นิเทศการศึกษาโดยเฉพาะ ซึ่งปัญหาเหล่านี้กลุ่มควรคำนึงถึงให้มาก ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่า กลุ่มโรงเรียนควรจะต้องมีการจัดระบบงานนิเทศที่ดี มีการส่งเสริมให้มีการนิเทศภายในโรงเรียนในกลุ่ม โดยจัดให้มีการอบรมให้ความรู้เรื่องการนิเทศภายใน และมีการวางแผนงานโครงการนิเทศโดยให้โรงเรียนเริ่มจากปัญหาหรือความต้องการของผู้ที่ได้รับการนิเทศ และส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียนมีการติดตามประเมินผลโครงการอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงแก้ไข แม้จะสิ้นสุดโครงการแล้ว เพื่อเป็นการกระตุ้นให้งานนั้นสำเร็จตามเป้าหมาย สำหรับกิจกรรมการประชุมปรึกษาหารือ และการประชุมอบรม เป็นกิจกรรมการพัฒนาบุคลากรเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน ที่กลุ่มโรงเรียนนำจัดมากเช่นกัน อาจเนื่องจากเป็นกิจกรรมที่จัดได้ง่าย สะดวก บุคลากรจำนวนมากสามารถเข้าร่วมกิจกรรมในเวลาเดียวกันได้ ทำให้การถ่ายทอด ความรู้ แจ่มชัด รวดเร็ว ร่วมแก้ปัญหา หรือกำหนดแนวทางในการปฏิบัติงาน เป็นไปด้วยความรวดเร็ว ประหยัดทั้งเวลาและงบประมาณของกลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้เพื่อได้ทราบถึงนโยบายและความต้องการของบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียน และกลุ่มจะได้หาวิธีการส่งเสริมให้ครูได้รับความรู้ในเรื่องที่ยังไม่เข้าใจอย่างชัดเจน เกี่ยวกับการเรียนการสอน นอกจากกิจกรรมดังกล่าวแล้ว กลุ่มโรงเรียนน่าจะมีการให้คำปรึกษาแก่ครูเป็นรายบุคคล เพื่อจะได้แก้ไขปัญหาดังกล่าวได้ตรงจุด และสามารถนำไปปรับปรุงการเรียนการสอนตามที่ต้องการ การบริการเอกสารหลักสูตรให้ครูศึกษาค้นคว้าเอง การจัดทำเอกสารเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และการจัดทัศนศึกษาดูงานโรงเรียนภายในกลุ่มและต่างกลุ่ม ตลอดจนการจัดให้มีการสาธิตการสอน

กิจกรรมเหล่านี้กลุ่มโรงเรียนยังปฏิบัติน้อย ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียน ควรจะเห็นถึงความสำคัญและพิจารณานำมาปฏิบัติด้วย จะทำให้บุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียนเกิดการพัฒนาไปในทางที่ดีขึ้นอย่างแน่นอน

ในด้านความช่วยเหลือครูบรรจุใหม่ หรือย้ายมาปฏิบัติราชการใหม่ ซึ่งต้องการความมั่นใจในการทำงานนั้น ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัด อาจเนื่องมาจากทุกครั้งที่มีการบรรจุครูใหม่ หรือย้ายมาปฏิบัติราชการใหม่นั้น ทางสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ จะมีการจัดปฐมนิเทศครูใหม่ก่อนที่จะไปปฏิบัติราชการที่โรงเรียน ทำให้กลุ่มโรงเรียนเห็นว่า ไม่ควรทำงานที่ซ้ำซ้อนกัน แต่อย่างไรก็ตามสำหรับกลุ่มโรงเรียนที่มีการจัดกิจกรรมนี้ พบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การให้ข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียนที่จะปฏิบัติงาน และรองลงมาคือ การชี้แจงงานและมอบหมายงานในหน้าที่รับผิดชอบ ทั้งนี้ เพราะกลุ่มโรงเรียนทุกกลุ่มย่อมจะทราบข้อมูลของโรงเรียนภายในกลุ่มดีกว่าสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภอ ในเรื่องของการแนะนำให้ครูใหม่ เข้าใจสภาพท้องถิ่น และรายละเอียดเกี่ยวกับโรงเรียนที่จะไปปฏิบัติงาน ซึ่งแตกต่างกับผลงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 191) ที่พบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การให้ความรู้เกี่ยวกับระเบียบวินัย กฎข้อบังคับต่าง ๆ ของข้าราชการครู และการให้ความรู้เกี่ยวกับแนวปฏิบัติงานที่เป็นดังนี้ อาจเนื่องมาจาก กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา เน้นให้ความสนใจภาพรวมในการปฏิบัติงานที่ถูกต้องไม่ละเลยต่อกฎระเบียบต่าง ๆ แตกต่างกับกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เน้นในเรื่องการปรับตัวให้เข้ากับสภาพของโรงเรียน เพื่อจะได้ทำงานหรือปฏิบัติงานให้เข้ากับเพื่อนร่วมงาน และสภาพความต้องการของผู้บริหาร ผู้ปกครอง รวมทั้งนักเรียนด้วย แต่อย่างไรก็ตามสิ่งที่กลุ่มโรงเรียนควรดำเนินการอีกก็คือ การแนะนำให้ครูใหม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร วิธีสอน การผลิต การใช้สื่อ การวัดผล และประเมินผล การพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพและความต้องการของท้องถิ่น เพราะสิ่งเหล่านี้เป็นปัจจัยสำคัญ หรือเครื่องมือที่ควบคู่กับวิชาชีพครูตลอดไป

3. กิจกรรมด้านการพัฒนาทางวิชาการ และการปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอน เกี่ยวกับการวางแผนการเรียนการสอนของกลุ่มโรงเรียน

ในด้านการวางแผนพัฒนางานวิชาการ และการปรับปรุง
 คุณภาพการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ
 การประสานงานในกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการพัฒนางานวิชาการ รองลงมาคือการ
 วางแผน การจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อพัฒนางานวิชาการ และการดำเนินงาน
 ตามแผนงานและโครงการพัฒนางานวิชาการ เนื่องจากบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียน
 มีจำนวนมาก และโรงเรียนในกลุ่มมีหลายขนาดอยู่ในพื้นที่กระจายออกไป การที่กลุ่ม
 โรงเรียนมีการประสานงานที่ดี จะทำให้มีแนวปฏิบัติเพื่อให้โรงเรียนได้พัฒนางาน
 วิชาการเป็นแนวทางเดียวกัน การวางแผนงาน การจัดทำแผนงาน/โครงการ
 เพื่อพัฒนางานวิชาการ และการดำเนินงานตามแผนงาน และโครงการพัฒนางาน
 วิชาการ จะทำให้กลุ่มได้ทำงานอย่างมีระบบ ส่งเสริมให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษา
 โดยตรง นอกจากนี้ หลังจากที่ได้กลุ่มได้ดำเนินการตามแผนงานหรือโครงการพัฒนา
 งานวิชาการ กลุ่มโรงเรียนควรจะมีการประเมินผลโครงการพัฒนางานวิชาการและ
 ปรับปรุงโครงการพัฒนางานวิชาการด้วย ซึ่งกลุ่มได้ใช้กิจกรรมนี้น้อย เพราะการ
 ประเมินผลโครงการ และการปรับปรุงโครงการนั้นเท่ากับได้สำรวจข้อบกพร่องใน
 การปฏิบัติงาน สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ (2528 : 75) ได้กล่าวถึงวัตถุประสงค์ของ
 การประเมินผลโครงการไว้ว่า เป็นการหาแนวทางตัดสินใจ และการประเมินผลโครงการ
 ไม่มีเป้าหมาย เพื่อการค้นหาสาระสำคัญของงานวิจัยต่อไป แต่จะมุ่งไปสู่การค้นหา
 สิ่งใดที่โครงการได้ดำเนินการไปแล้ว สิ่งใดที่ควรจะทำต่อไปตามวัตถุประสงค์
 ของโครงการ และศึกษาว่า ระหว่างดำเนินการนั้นมีปัญหาใดบ้างที่ควร
 จะปรับปรุง เพื่อบรรลุเป้าหมายของโครงการ ดังนั้น การประเมินผลโครงการกลุ่ม
 โรงเรียน จึงจำเป็นต้องคำนึงถึงคุณค่าและข้อตกลงต่าง ๆ ของโครงการอย่างถี่
 เลี่ยก่อน ที่จะดำเนินการอย่างแท้จริง ในการประเมินผลโครงการจึงต้องมี
 การวางแผนการประเมินผลอย่างมีระบบให้สอดคล้องกับแผนโครงการ และได้
 ดำเนินการตั้งแต่เริ่มกำหนดโครงการจนเสร็จสิ้นโครงการ

ในด้านการวางแผนการเรียนการสอน เพื่อเป็นมาตรฐานใน
 การจัดการเรียนการสอน ในเรื่องการให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับจุดหมาย
 หลักการและโครงสร้างของหลักสูตรให้แก่ครูภายในกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรม
 ที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การประชุมปรึกษาหารือ รองลงมาคือ การประชุม

แนะนำชี้แจง และการจัดทำเอกสารวิชาการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลิตดาวลัย สงกา (2530 : 189) ที่มีข้อค้นพบเช่นเดียวกัน ทั้งนี้เป็นเพราะกลุ่ม โรงเรียนเห็นบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียนมีความสำคัญในการปฏิบัติงาน ดังนั้น การประชุมปรึกษาหารือแนะนำชี้แจง ตลอดจนการจัดทำเอกสารวิชาการ จะทำให้บุคลากร ได้รับความรู้ความเข้าใจ และได้ฝึกปฏิบัติในการทำเอกสารประกอบหลักสูตรให้ เหมาะสม ซึ่ง สวลี หึงแสงสี (2529 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษา ระบบการใช้หลักสูตรประถมศึกษา ของหน่วยงานทางการศึกษา สังกัดสำนักงานการ ประถมศึกษาจังหวัดนครสวรรค์ พบว่า ผลที่ได้จากการดำเนินงานตามระบบการใช้ หลักสูตรในระดับอำเภอนั้น มีการใช้กิจกรรมการประชุมอบรมเช่นกัน ทั้งนี้เพราะ หลักสูตรมีความสำคัญมาก ที่บุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียนทุกระดับต้องทำความเข้าใจ เพื่อกำหนดขอบเขตของงานให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมาย เพราะหลักสูตรเป็นเสมือนเข็มทิศ ในการจัดการศึกษา โกวิท ประวาลพุดษ์ (2523 : 48) กล่าวถึงขอบเขตของงาน กลุ่มโรงเรียนในการกำหนดจุดประสงค์เฉพาะของกลุ่มว่า ต้องนำจุดประสงค์ของ หลักสูตรมาตีความและทำความเข้าใจ ฉะนั้น เพื่อเป็นการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร กลุ่มโรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมในลักษณะอื่น ๆ ด้วย เช่น การจัดทำเอกสารวิชาการ การบริการเอกสารหลักสูตรให้ศึกษาค้นคว้าเอง การเชิญ วิทยากรให้ความรู้ และให้มีการประชุมปฏิบัติการ ใหม่มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการ วิจัยของ ชูชาติ ทรัพย์มาก (2527 : 101) ที่พบว่า ครูใหญ่และครูต้องการให้กลุ่ม โรงเรียนปฏิบัติในค่านิยมหลักสูตร และ ปราณี ไวยบูรณ์ (2527 : 114) ก็พบว่า ครูมีความต้องการให้กลุ่มโรงเรียนปฏิบัติค่านิยมหลักสูตรเช่นกัน นอกจากนี้กลุ่มโรงเรียน ควรคำนึงถึงปัญหาเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรที่จะเกิดขึ้น จึงควรสนับสนุนให้ครูเปลี่ยนแปลง พฤติกรรมการสอน ตามแนวทางที่หลักสูตรต้องการ และการออกนิเทศติดตามผลการใช้ หลักสูตรอย่างสม่ำเสมอ

ในค่านิยมให้ค่าปรึกษาแนะนำ และช่วยเหลือเกี่ยวกับการจัด ทำกำหนดการสอนให้แก่โรงเรียนต่าง ๆ ภายในกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่ กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การกำหนดนโยบายและแผนในการจัดทำกำหนดการสอน ปฏิทินปฏิบัติงานรายวิชาต่าง ๆ เพื่อใช้ร่วมกันในกลุ่ม รองลงมาคือการติดตามผลการ ใช้กำหนดการสอนของโรงเรียนภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เหมาะสมเพราะ

โรงเรียนภายในกลุ่ม จะได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน โดยยึดกำหนด การสอนของกลุ่มโรงเรียน และใช้ไปในทางเดียวกันหมด สะดวกในการติดตามผล การใช้กำหนดการสอน ตลอดจนความสอดคล้องกับหลักสูตร คู่มือและแผนการสอนด้วย นอกจากนั้น กลุ่มโรงเรียนต้องคำนึงถึง สภาพสังคม เศรษฐกิจ หรือวัฒนธรรมของ ท้องถิ่นด้วย ดังที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2524 : 4) ได้ระบุว่า การจัดทำแผนการสอนหรือกำหนดการสอน นั้น จะยึดเอาสภาพสังคม ส่วนกลางเป็นหลักหลายสิ่งหลายอย่าง อาจไม่เหมาะสมกับสังคม เศรษฐกิจ หรือ วัฒนธรรมของบางท้องที่ ควรที่ครูผู้สอนจะต้องปรับให้เข้ากับสภาพแวดล้อมของเด็ก และสอดคล้องกับสภาพท้องถิ่น หรือสภาพแวดล้อมในชุมชนและโรงเรียน ส่วนการ วางแผนในการจัดทำกำหนดการสอนของกลุ่มโรงเรียนควรให้ครูผู้สอนในโรงเรียน ภายในกลุ่มได้มาร่วมกันวางแผน เพราะครูผู้สอนจะมีประสบการณ์ในการสอน โดยตรง อยู่แล้ว ย่อมทราบถึงสภาพปัญหาที่เคยประสบในขณะที่สอนตามหลักสูตร คู่มือ และ แผนการสอน การจัดทำกำหนดการสอน หรือปฏิทินปฏิบัติงานรายวิชาต่าง ๆ นั้น เป็น การวางแผนการเรียนการสอนล่วงหน้านั่นเอง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ สังกัด อุทรานันท์ (2525 : 83) ซึ่งกล่าวว่า ถ้าหากไม่ได้วางแผนการเรียนการสอน ไว้ล่วงหน้าก็มักจะเกิดปัญหาและอุปสรรคต่าง ๆ มากมาย ดังนั้นการวางแผนในการ จัดทำกำหนดการสอนนั้นมีความสำคัญ และมีความจำเป็นที่กลุ่มโรงเรียนควรมีการ ประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับการทำการใช้กำหนดการสอน เพื่อให้ทราบถึง ปัญหา และร่วมกันปรับปรุงกำหนดการสอน การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้แก่ครูผู้สอน ตลอดจนการชี้แจงการใช้กำหนดการสอนรายวิชาต่าง ๆ ด้วยเพื่อให้ครูผู้สอนได้ เข้าใจ และนำไปปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักการ

ในด้านปรับปรุงแผนการสอน หรือจัดทำ กำหนดการสอน ให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่มีการจัด อาจเนื่องจาก เห็นว่าแผนการสอนและกำหนดการสอนที่ใช้ในปัจจุบัน ได้กำหนด มาจากหน่วยงานระดับสูง อันได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษาและสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้มีการจัดทำทั้งระดับชาติ ระดับเขต และระดับจังหวัดในบางวิชา ซึ่งจะต้องจัดทำโดยนักวิชาการผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีความรู้ในวิชาต่าง ๆ โดยเฉพาะมีการทดลองใช้และปรับปรุงตามกระบวนการ

สร้างหลักสูตร หรือการพัฒนาหลักสูตรเป็นอย่างดี จึงออกมาในรูปของแผนการสอน ที่เกือบสมบูรณ์ให้ใช้เป็นแนวทางเดียวกันทั้งประเทศ หรือในเขตการศึกษา อันได้แก่วิชางานเลือก ในกลุ่มวิชาการงานและพื้นฐานอาชีพ ที่แต่ละเขตการศึกษา จัดทำไม่เหมือนกัน เมื่อมีการนำไปใช้จริง ๆ แล้ว ยังได้มีการปรับปรุงให้ทันต่อ เหตุการณ์ปัจจุบันอยู่เสมอแล้วแจ้งให้จังหวัดโคกทราย เพื่อแจ้งกลุ่มโรงเรียนและ โรงเรียนต่อไป อีกอย่างก็คือ มีสำนักพิมพ์จัดทำจำหน่ายโดยทั่วไป ด้วยเหตุนี้เอง กลุ่มโรงเรียนจึงปฏิบัติน้อย และอาจจะเป็นเพราะไม่มีเวลามากพอเนื่องจากกิจกรรม ของกลุ่มโรงเรียน มีมากเกินไป แต่อย่างไรก็ตาม ยังมีกลุ่มโรงเรียนบางส่วนที่จัด กิจกรรมนี้ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดมากที่สุดคือ การสำรวจ ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของชุมชน ผู้ปกครองและ นักเรียน ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เหมาะสม เพราะการจะจัดทำกำหนดการสอน หรือการ ปรับปรุง แผนการสอนให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นนั้น ก็ต้องสำรวจข้อมูลพื้นฐานดังกล่าว ด้วย เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุง หรือจัดทำหลักสูตรได้เหมาะสมที่สุด ซึ่ง บุญมี เจริญอด (2530 : 7) ได้กล่าวถึง ความจำเป็นในการพัฒนาหลักสูตรไว้ว่า ปัจจัยที่เปลี่ยนแปลงไปกับสภาพสังคม ได้แก่ ความเชื่อ ซึ่งอยู่ในขอบข่ายของปรัชญา เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง จริยธรรมและวัฒนธรรม เมื่อปัจจัยเหล่านี้ได้ เปลี่ยนแปลงไป หลักสูตรก็จำเป็นต้องได้รับการพัฒนาให้สอดคล้องกับปัจจัยดังกล่าว แล้วด้วย นอกจากนี้กลุ่มโรงเรียนควรประยุกต์ผลงานวิจัยเป็นข้อมูลในการปรับปรุง หลักสูตร ซึ่งผลการวิจัย พบว่า กลุ่มโรงเรียนใช้น้อยเช่นเดียวกับผลการวิจัยของ ลัทธาวุธย์ สงกา (2530 : 189) ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากไม่เห็นความสำคัญ และคุณค่า ของงานวิจัย และเห็นว่ามีความยุ่งยาก ซับซ้อนเกินกว่าที่จะนำผลมาใช้ได้ แต่ใน ปัจจุบันนี้การวิจัยเป็นที่แพร่หลายและในวงการต่าง ๆ ก็ตื่นตัวทั้งในด้านการทำวิจัย และใช้ผลการวิจัย ดังนั้น จึงสมควรอย่างยิ่งที่กลุ่มโรงเรียนควรพิจารณาในข้อนี้ ซึ่ง จะทำให้กลุ่มโรงเรียนสามารถนำข้อมูลที่ค้นพบจากงานวิจัยเกี่ยวกับ หลักสูตรมา ประยุกต์เพื่อสามารถปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่นให้มากขึ้น หรือ กลุ่มโรงเรียนอาจหาวิธีการกระตุ้นให้บุคลากรในกลุ่มทำการวิจัยเอง แต่ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงความพร้อมของโรงเรียนภายในกลุ่มด้วย และอีกประการหนึ่งกลุ่มโรงเรียน ควรส่งเสริมให้มีการศึกษาในโรงเรียนที่มีทรัพยากร ซึ่งได้แก่ วัสดุ อุปกรณ์ ผู้ชำนาญการ สภาพตลาดของท้องถิ่น เพื่อให้ได้ข้อมูลในการปรับปรุงหลักสูตรให้สอดคล้องและ เหมาะสมตามสภาพความต้องการของท้องถิ่น

4. กิจกรรมด้านการพัฒนาทางวิชาการและการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน เกี่ยวกับการนำนวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียน การสอน

ในคํานําการนํานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อพัฒนาการเรียน การสอน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประชาสัมพันธ์ ให้นักลากรภายในกลุ่มโรงเรียน ผู้บริหาร ครู และนักเรียน ทราบเกี่ยวกับนวัตกรรม และเทคโนโลยี รองลงมาคือการส่งเสริมการนํานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้เพื่อ พัฒนาการเรียนการสอน และการประสานงานเพื่อนํานวัตกรรมและเทคโนโลยีมา ใช้พัฒนาการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาให้คิดแล้วจะเห็นได้ว่า เป็นกิจกรรมที่เหมาะสม เพราะบุคลากรภายในกลุ่มมีจำนวนมาก และโรงเรียนก็ตั้งอยู่กระจายออกไป จึงควร มีการประชาสัมพันธ์ให้ทราบโดยทั่วถึง ซึ่งอาจจัดทำเป็นเอกสารหรือการจัดประชุม อบรม การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ก็ได้ เพื่อผลประโยชน์ในการนำไปใช้พัฒนา การเรียนการสอนอย่างแท้จริง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับการประสานงานที่คึกคักเรื่องของ นวัตกรรมและเทคโนโลยีเป็นเรื่องกำลังเป็นที่สนใจอย่างกว้างขวางในขณะนี้ โดยเฉพาะในประเทศที่กำลังพัฒนา มีการตื่นตัวกันมากในเรื่องการนำเทคโนโลยีมาใช้ เพื่อเพิ่มผลผลิตทางการศึกษา หรือเพิ่มคุณภาพของการศึกษาให้มากขึ้นด้วย และเป็น การแสวงหา วิธีการเพื่อให้การจัดการศึกษามุ่งบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ โดยใช้ทรัพยากรอย่างประหยัด ซึ่งสอดคล้องกับความคิดเห็นของ สนั่น อินทรประเสริฐ (2527 : 134) ที่ได้กล่าวถึง นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาคือความรู้ เรื่อง วิธีทำเกี่ยวกับการศึกษา เช่น วิธีสอน วิธีการวางแผน ตลอดจนการใช้ อุปกรณ์ และวิธีการสอนสมัยใหม่ในโรงเรียน สำนักงานคณะกรรมการการศึกษา แห่งชาติ (2526 : 28) ได้สรุปผลการวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา ไว้ว่า มีบทบาทต่อการจัดการเรียนการสอนในประเทศไทย ซึ่งเป็นการแบ่งเบา ภาระของครู และแนวโน้มของการใช้ให้ผลในทางบวกคือ นักเรียนมีความรู้เพิ่มขึ้น เช่น การใช้บทเรียนแบบโปรแกรม บทเรียนโมดูล หรือชุดการสอน เป็นต้น ดังนั้น กลุ่มโรงเรียนควรจัดให้มีการนิเทศการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อจะได้ช่วยเหลือ บุคลากรภายในกลุ่ม และต้องมีการตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดสรรการนํานวัตกรรมและ

เทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ตลอดจนการประเมินผลการใช้
นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทั้งนี้เพื่อปรับปรุงในการใช้ครั้งต่อไป รวมทั้งการ
รายงานผลการใช้ให้สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ทรายค้อย ซึ่งเป็นการให้
ระดับหน่วยเหนือได้ทราบความเคลื่อนไหวหรือความก้าวหน้า ในการพัฒนาการเรียน
การสอนของกลุ่มโรงเรียนนั่นเอง ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ปรากฏว่า กลุ่มโรงเรียน
ยังจัดน้อยมาก

ในด้านการให้คำปรึกษา แนะนำแก่ครูภายในกลุ่มเกี่ยวกับการ
ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีในการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่ม
โรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การประชุมชี้แจงครูประจำกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ รองลงมา
คือ การสาธิต วิธีการทำการใช้ และการบำรุงรักษาเทคโนโลยี ซึ่งได้กล่าวไว้ใน
ข้างต้นแล้วว่า เป็นเรื่องใหม่และน่าสนใจ และเริ่มมีการนำมาใช้พัฒนาการศึกษา
ดังนั้นกลุ่มโรงเรียนจึงเล็งเห็นความสำคัญ จึงจัดให้มีการประชุมชี้แจงครูประจำกลุ่ม
ประสบการณ์ต่าง ๆ เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาแต่ละวิชานั้นเอง ตลอดจนมีการสาธิต
วิธีการนำการใช้ และการบำรุงรักษาเทคโนโลยี จึงควรจัดในรูปของการประชุม
สัมมนาเชิงปฏิบัติการเพื่อครูจะได้ลงมือทดลองปฏิบัติจริง และได้มีการส่งเสริมให้ครู
ใช้วิธีการใหม่ ๆ เพื่อปรับปรุงมาตรฐานการเรียนการสอนด้วย

สำหรับการบริการทางด้านการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา
แก่โรงเรียนภายในกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ
การตั้งศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา หรือ ศูนย์วิชาการเพื่อบริการให้ยืมใช้ภายใน
กลุ่ม โดยเฉพาะสื่อการเรียนการสอน แต่เนื่องจากกลุ่มโรงเรียนยังขาดบุคลากร
ที่มีความชำนาญพิเศษในการผลิต และการใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยี ดังนั้น ควร
ให้บุคลากรกลุ่มโรงเรียนได้รับการอบรมแนะนำเกี่ยวกับเรื่องนี้โดยตรงจาก
ผู้เชี่ยวชาญ เพื่อจะได้กลับมาเป็นผู้ประสานงาน และสร้างความเข้าใจให้แก่คณะ
ครูภายในกลุ่มโรงเรียนได้

5. กิจกรรมด้านการพัฒนาทางวิชาการ และการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอน เกี่ยวกับการใช้บริการศูนย์วิชาการ และห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน

ในด้านการใช้บริการศูนย์วิชาการ และห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ผลการวิจัย พบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การกำหนดการบริการ และแจ้งให้โรงเรียนทราบ รองลงมาคือ การวางแผนการใช้บริการศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน และการจัดกิจกรรมเพื่อบริการศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เมื่อพิจารณาให้ถี่ถ้วนแล้วจะเห็นได้ว่า เป็นกิจกรรมที่เหมาะสม เพราะครูภายในกลุ่มโรงเรียนมีจำนวนมาก และโรงเรียนที่ตั้งอยู่กระจ่ายกันออกไป บางโรงเรียนก็มีสภาพเป็นเกาะ เพื่อสะดวกในการใช้บริการศูนย์วิชาการและห้องสมุด จึงควรมีการกำหนดการบริการและแจ้งให้โรงเรียนได้ทราบ ตลอดจนมีการวางแผนการใช้บริการและการจัดกิจกรรมเพื่อบริการเพราะว่า ปัจจุบันนี้ทุกกลุ่มโรงเรียนจะมีสำนักงานกลุ่มเป็นสัดส่วน และในสำนักงานจะมีศูนย์วิชาการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มโรงเรียน ดังที่คณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 25) ได้กล่าวถึงศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียนไว้ว่า เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มโรงเรียน ที่ให้การสนับสนุนการดำเนินงาน เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการจัดการเรียนการสอน การนิเทศการศึกษา หรือการบริหารการศึกษา โดยที่ผู้ปฏิบัติสามารถใช้ประโยชน์จากศูนย์วิชาการกลุ่มได้ และได้ระบุว่า ศูนย์วิชาการกลุ่มมีภารกิจในการจัดกระบวนการเรียนการสอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ การวางโครงการเพื่อปรับปรุงคุณภาพการเรียนการสอนและการผลิตสื่อ เครื่องมือ ใช้บริการแก่ครูภายในกลุ่มได้ใช้ในการเรียนการสอน สำหรับห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเป็นแหล่งวิทยาการเพื่อบริการสนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในด้านการศึกษา ค้นคว้า และการจัดกิจกรรมซึ่งมุ่งเน้นให้เกิดการเรียนรู้โดยวิธีการอ่านของนักเรียน ดังที่ผลการวิจัยของ สามชาย ปิ่นสุข (2526 : 146) ได้พบว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนเป็นศูนย์กลางบริการเอกสารต่าง ๆ ที่สำคัญ เช่น หลักสูตร แนวการใช้หลักสูตร ประมวลการสอน แผนการสอน กำหนดการสอน และคู่มือครูวิชาการต่าง ๆ ไว้บริการแก่ครู จะเห็นได้ว่า โรงเรียนที่เป็นที่ตั้งสำนักงานกลุ่มจะได้ใช้บริการศูนย์วิชาการ และห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนมากกว่าโรงเรียนอื่น ๆ ดังเช่น ผลงานวิจัยของ พยอม สິงทอง (2529 : บทกึ่งย่อ) พบว่า ครู และนักเรียนในโรงเรียนที่ห้องสมุดกลุ่มตั้งอยู่ ส่วนใหญ่ได้ใช้ห้องสมุดเพื่อค้นคว้า

ประกอบการเรียนการสอนมากกว่าโรงเรียนอื่น ๆ นอกจากนี้กลุ่มโรงเรียนควรจัดให้มีการประเมินผลการใช้บริการเพื่อปรับปรุง และพัฒนาระบบการใช้ศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน การนิเทศการใช้บริการศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ตลอดจนการรายงานผลการใช้บริการ และประชาสัมพันธ์ให้โรงเรียนภายในกลุ่มทราบ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ปรากฏว่า กลุ่มโรงเรียนให้ความสำคัญน้อยเกินไป

สำหรับการจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์ศูนย์วิชาการ และห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้ผู้ใช้บริการได้เข้าใจ และเห็นประโยชน์ที่มีส่วนช่วยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่มีการจัดทำรายชื่อ สื่อ และรายชื่อหนังสือประกอบการค้นคว้า เพื่อเผยแพร่ให้ครู นักเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องทราบ รองลงมาคือ การประชุมชี้แจงครูเกี่ยวกับประโยชน์ของการใช้บริการศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน เป็นกิจกรรมที่สามารถทำให้บุคลากรในกลุ่มได้ทราบรายละเอียดได้ชัดเจน และสามารถเข้าใจพอที่จะปฏิบัติได้อย่างถูกต้อง ข้อที่น่าสังเกตก็คือ กลุ่มโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมประกวดและแข่งขัน เช่น การประกวดคำขวัญห้องสมุด การแข่งขันทายปัญหา - ตอบปัญหา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สติศาวัลย์ สงกา (2530 : 193) พบว่า กลุ่มโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมแข่งขันตอบปัญหาชิงรางวัลของนักเรียนในรายวิชาต่าง ๆ เช่นกัน ทั้งนี้ผู้วิจัยมีความเห็นว่างิจกรรมนี้เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมการพัฒนาความรู้ความสามารถของนักเรียน และอาจเป็นเพราะว่า ในปัจจุบันนี้มีการส่งเสริมการตอบปัญหอันกว้างขวางทั้งในโรงเรียนและนอกโรงเรียนเป็นการเปิดโอกาสให้นักเรียนได้แสดงความรู้ ความสามารถของตนเอง ทำให้เกิดแรงบันดาลใจ มีความกระตือรือร้นที่จะพัฒนาตนเองศึกษาหาความรู้อยู่เสมอ อีกประการหนึ่งรางวัลจะเป็นเครื่องหมายแห่งความสำเร็จ เกิดความประทับใจ ภาคภูมิใจ แม้ว่าบางครั้งรางวัลจะไม่มีค่ามากมาย แต่คุณค่านั้นมีมากสำหรับผู้ที่ได้รับ กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนควรจัดอย่างสม่ำเสมอก็คือ การจัดนิทรรศการสัปดาห์สื่อและหนังสือ ซึ่งกลุ่มโรงเรียนยังจัดน้อย เพราะการจัดนิทรรศการนั้นเป็นวิธีการประชาสัมพันธ์วิธีหนึ่งที่สามารถทำให้เร้าความสนใจของครู ในการเพิ่มปริมาณการใช้บริการศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มมากขึ้น ทั้งนี้ส่งผลต่อประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนนั่นเอง

ในด้านการจัดกิจกรรมบริการศูนย์วิชาการเพื่อพัฒนาการเรียน การสอนโรงเรียนภายในกลุ่มผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การผลิตสื่อการเรียนการสอนบริการแก่โรงเรียนภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นบทบาทหน้าที่ โดยตรงของศูนย์วิชาการอยู่แล้ว โดยมีครูวิชาการสำนักงานเป็นผู้นำดำเนินงานร่วมกับ คณะทำงานที่แต่งตั้งจากบุคลากรกลุ่มโรงเรียน จากผลการวิจัยของ ประสงค์ ทิมล (2529 : บทคัดย่อ) พบว่า ปัญหาการผลิตและการใช้สื่อการสอน ในด้านการผลิตครู ส่วนมากมีภาระหน้าที่ในการสอน และกิจกรรมต่าง ๆ มาก ทำให้ไม่มีเวลาในการผลิตสื่อ งบประมาณน้อย ครูขาดทักษะ ความรู้ ซึ่งทำให้มีการใช้สื่อการเรียนการสอนน้อย ดังนั้น กลุ่มโรงเรียนจึงเป็นแกนกลางในการบริการค้ำนี้โดยเฉพาะ แต่อย่างไรก็ตาม กลุ่ม โรงเรียนควรจะมีการแนะนำ และสาธิตการใช้ การซ่อมแซม การเก็บรักษาสื่อการเรียน การสอนที่ถูกต้องให้แก่โรงเรียนภายในกลุ่มด้วย

การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการใช้บริการห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การให้มีการหมุนเวียนหนังสือ ระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มได้อย่างทั่วถึง ตามความต้องการของโรงเรียน และ รองลงมาคือ การจัดทำทะเบียนหนังสือให้ครบถ้วนและเป็นปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของ พยอม สอิ้งทอง (2529 : บทคัดย่อ) ที่พบว่า ห้องสมุดกลุ่มโรงเรียน ได้จัดหนังสือใส่กระเป๋า สำหรับบริการโรงเรียนภายในกลุ่มอย่างทั่วถึงเช่นกัน ซึ่ง กลุ่มโรงเรียนน่าจะจัดทำโครงการห้องสมุดเคลื่อนที่ควบคู่ไปด้วย จะทำให้การบริการ นั้นทั่วถึง และมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตามกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนควรปฏิบัติ ให้มากกว่าเดิม คือ การจัดหาหรือผลิตหนังสือที่เป็นประโยชน์สำหรับครูและนักเรียน ตามความต้องการของโรงเรียน และการช่วยเหลือสนับสนุนการจัดห้องสมุด หรือมุม หนังสือของโรงเรียนด้วย

6. กิจกรรมด้านการพัฒนาทางวิชาการ และการปรับปรุงคุณภาพ การเรียนการสอนเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

ในด้านการจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษา และแนะนำครูในกลุ่ม โรงเรียนเกี่ยวกับการผลิต การใช้ และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ผลการ วิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การสำรวจและการประเมิน

ความต้องการ ความเป็นในค้ำนการใช้สื่อการเรียนการสอนของแต่ละกลุ่มประสภารณ์ของโรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มโรงเรียนโค้พิจารณาถึงงบประมาณ และทรัพยากรที่มีอยู่ในจำนวนจำกัด เพื่อนำมาผลิตสื่อบริการให้ตรงกับความต้องการ และความจำเป็นในการใช้สื่อของครู กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดรองลงมาคือ การประชุมเพื่อปรับปรุงสื่อการเรียนการสอนให้มีคุณภาพดีขึ้น และการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้เกี่ยวกับการผลิตการใช้ และการบำรุงรักษาสื่อการเรียนการสอน ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 196) ที่พบว่า กลุ่มโรงเรียนต้องการให้บุคลากรในกลุ่มได้รับคำปรึกษาแนะนำพร้อมกัน จึงจัดให้มีกิจกรรมในลักษณะเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ แต่เมื่อพิจารณาผลการวิจัยเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อโดยละเอียดแล้ว ปรากฏว่ากลุ่มโรงเรียนจัดกิจกรรมการให้คำปรึกษาอยู่ในเกณฑ์น้อย ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของปราณี ไวยบูรณ์ (2527 : 114) ที่พบว่า กลุ่มโรงเรียนปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่ออยู่ในระดับน้อยเช่นกัน แต่สื่อการสอนเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้นักเรียนสนใจเรียน ช่วยประหยัดเวลาในการสอน ช่วยถ่ายถอดความรู้ให้ดีขึ้นดังนั้น กลุ่มโรงเรียนจึงควรจัดกิจกรรมให้มากขึ้น

สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อประสานงาน และประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการใช้สื่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การใช้ศูนย์วิชาการเป็นศูนย์รวมสื่อการเรียนการสอน เพื่อให้โรงเรียนมีใช้ ซึ่งเป็น การประหยัดเวลา งบประมาณ และทำให้มีสื่อที่สามารถหมุนเวียนกันในโรงเรียนได้และกลุ่มโรงเรียนก็มีครูวิชาการสำนักงานคอยบริการให้คำแนะนำ ให้ความรู้เรื่องสื่อแก่ครูภายในโรงเรียนอยู่แล้ว นอกจากนี้กลุ่มโรงเรียนมีการผลิตสื่อการเรียนการสอนที่สำคัญและจำเป็นทุกกลุ่มประสภารณ์ให้มีจำนวนมากพอที่จะแจกจ่ายให้แก่โรงเรียนภายในกลุ่ม แต่ก็ยังปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย จึงควรจัดกิจกรรมค้ำนนี้ให้มากขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำวารสาร จุลสารเกี่ยวกับความก้าวหน้า ความเคลื่อนไหวในค้ำนการผลิต การใช้และการบำรุงรักษา สื่อการเรียนการสอนบริการให้แก่ครูภายในกลุ่ม ตลอดจนการสาธิตหรือจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ค้ำนแบบสื่อการเรียนการสอน ตลอดจนวิธีผลิตและวิธีใช้ที่ยังจัดน้อยซึ่งควรจัดให้มากขึ้นเช่นเดียวกัน

7. กิจกรรมค้ำนพัฒนาทางวิชาการ และการปรับปรุงคุณภาพการเรียน

ในค้ำนการพัฒนากิจกรรมการเรียนการสอนในค้ำนงานวิชาการภายในกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การจัดประชุม

เชิงวิชาการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ทำได้อย่างรวดเร็ว และประหยัด แต่กลุ่มโรงเรียนควรคำนึงถึงความแตกต่างของบุคลากรแต่ละคน จึงควรจัดกิจกรรมหลายลักษณะด้วยกัน เช่น การจัดทำจุลสาร และวารสารทางวิชาการต่าง ๆ การจัดให้มีการประกวดผลงานทางวิชาการ การสนับสนุนให้มีการจัดทำโครงการวิจัยเชิงปฏิบัติการในค่านการเรียนการสอน ทั้งเป็นการให้ความรู้แก่บุคลากร โดยการศึกษาด้วยตนเองมากขึ้น กิจกรรมที่จะทำให้ผู้เข้าร่วมได้รับการแนะนำอย่างใกล้ชิดเป็นสิ่งที่กลุ่มควรคำนึงถึง เช่น การจัดสัปดาห์วิชาการ การแนะนำวิธีการใช้ การสาธิต การจัดให้โรงเรียนใหญ่ เป็นพี่เลี้ยงแก่โรงเรียนเล็ก หรือโรงเรียนเปิดใหม่ ซึ่งเป็นความต้องการของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำหรับการจัดกิจกรรมเพื่อช่วยเหลือผู้บริหารและครูวิชาการโรงเรียนในเรื่องการจัดวัสดุหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน การจัดปัจจัยสภาพแวดล้อมของโรงเรียน ให้เอื้ออำนวยต่อการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประชุมปรึกษาหารือ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่จัดได้ง่ายและสะดวกรวดเร็ว กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดรองลงมาคือ การจัดให้ผู้บริหาร และ/หรือครูวิชาการโรงเรียนเยี่ยมโรงเรียนภายในกลุ่ม หรือกลุ่มอื่น ๆ ภายในจังหวัดหรือจังหวัดอื่น เพื่อเพิ่มพูนแนวคิด และประสบการณ์ในการปรับปรุงการจัดการเรียนการสอน เพราะเป็นการจัดประสบการณ์ตรงให้แก่ครูได้ศึกษาโดยตรง และนำตัวอย่างที่ดี มาพัฒนาการเรียนการสอนของตนให้มีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น

8. กิจกรรมค่านการนิเทศ ติดตามและประเมินผล ทางการศึกษาเกี่ยวกับการนิเทศ และติดตามผลโรงเรียนภายในกลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย

ในค่านการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลทางการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การวางแผน กำหนดกิจกรรมในการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้บริหารนิเทศ และการปรับปรุงการนิเทศและติดตามผลโรงเรียนภายในกลุ่ม รองลงมาคือ การดำเนินงาน และการประสานงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้บริหารนิเทศ ในเรื่องการผลิตสื่อ สร้างเครื่องมือ และพัฒนาวิธีการนิเทศ สำหรับกิจกรรมการวางแผนกำหนดกิจกรรมในการนิเทศร่วมกันระหว่างผู้นิเทศกับผู้บริหารนิเทศ ผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะว่า การปฏิบัติการนิเทศให้บรรลุเป้าหมายได้นั้นต้องมีการวางแผนร่วมกัน

ระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ เพื่อที่จะได้ทราบจุดมุ่งหมายและรู้ทิศทางในการปฏิบัติงานร่วมกัน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ นิพนธ์ ไทยพานิช (2530 : 10) ได้กล่าวถึงการนิเทศไว้ว่า การนิเทศเป็นการส่งเสริมการทำงานเป็นกลุ่ม และให้ครูทุกคนได้มีโอกาสในการแก้ปัญหาาร่วมกัน มีการตั้งความมุ่งหมาย อภิปรายปัญหา ตัดสินใจปฏิบัติงาน และประเมินผลงานร่วมกัน ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ สมพร สุขเกษม (2526 : 128) ที่พบว่า การจัดการนิเทศการศึกษาภายในกลุ่ม คำนการประเมินผลการศึกษาซึ่งปฏิบัติจริงน้อย และมีความคาดหวังว่า ควรจะมีความร่วมมือระหว่างครูกับผู้นิเทศ เพื่อให้เข้าใจและร่วมกันกำหนดวิธีการ และกิจกรรม การประเมินผลการเรียนร่วมกัน ซึ่งแสดงให้เห็นการที่เปิดโอกาสให้ผู้รับการนิเทศมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดกิจกรรมในการนิเทศ และพัฒนาวิธีการนิเทศไม่ว่าเรื่องใดก็ตาม ทำให้ผู้รับการนิเทศจะได้ไม่มีความรู้สึกว่าถูกบังคับ และถูกจับผิด หรือ การรับการตรวจตราตนเอง ในเรื่องการปรับปรุงการนิเทศ และติดตามผล โรงเรียนภายในกลุ่ม แม้ว่าจะจะเป็นกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดมากที่สุด เช่นกัน ตามความเป็นจริงแล้ว การที่จะปรับปรุงกิจกรรมใดก็ตาม ก็ควรมีการประเมินผลก่อน แต่ปรากฏว่ากลุ่มโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมการประเมินผล และรายงานผลการนิเทศ อยู่ในเกณฑ์น้อย กลุ่มโรงเรียนควรจะคำนึงถึงข้อนี้ด้วย แต่อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาโดยละเอียดแล้ว การจัดกิจกรรมเกี่ยวกับการนิเทศ ติดตามและประเมินผลทางการศึกษา กลุ่มโรงเรียนปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง อาจจะเป็นเพราะบุคลากรกลุ่มโรงเรียนเห็นว่า เป็นงานของศึกษานิเทศก์อำเภอ หรือศึกษานิเทศก์จังหวัด ประกอบกับการที่บุคลากรกลุ่มโรงเรียนขาดความรู้ความสามารถในการนิเทศการศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อุดลยศักดิ์ วงศ์โกมลเชษฐ์ (2525 : 156) ที่พบว่า คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูประถมศึกษาเห็นว่า งานนิเทศการศึกษาเป็นหน้าที่ของ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัด และเป็นเรื่องที่คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนยังขาดความรู้ความสามารถในด้านการนิเทศการศึกษา ดังนั้นกลุ่มโรงเรียนควรส่งเสริมให้บุคลากรกลุ่มโรงเรียนได้รับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านนี้โดยตรง

ในด้านการดำเนินการนิเทศ ติดตามผล ควบคุม กำกับ โรงเรียนภายในกลุ่มเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนมีการจัดกิจกรรมด้านนี้ ทุกขั้นตอน แต่ยังไม่ปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากบุคลากร

กลุ่มเห็นว่า เป็นการทำงานซ้ำซ้อนกับงานศึกษานิเทศก์และตัวบุคลากรกลุ่มเองขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษานั้นเอง ซึ่งมีผลการวิจัยของ สุดสวาท พลานันท์กุลธร (2524 : 226) พบว่า คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูภายในโรงเรียนมีความเห็นแตกต่างกัน คือ ผู้บริหารหรือคณะกรรมการกลุ่มเห็นว่าเป็นการนิเทศภายในกลุ่ม แต่ครูเข้าใจว่าเป็นการทำงานซ้ำซ้อนกับศึกษานิเทศก์ และผลการวิจัยของ สมพร สุขเกษม (2526 : 136) พบว่า กรรมการกลุ่มโรงเรียน มีความประสงค์จะดำเนินงานนิเทศการศึกษภายในกลุ่มให้ดีขึ้น แต่ขัดข้องด้วยปัญหาที่ตนเองขาดความรู้ความเข้าใจในการนิเทศการศึกษา ทำให้ไม่สามารถปฏิบัติการนิเทศได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่อย่างไรก็ตาม สำหรับกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐาน จากแผนงานโครงการของโรงเรียนภายในกลุ่ม เพื่อทราบปัญหา และสาเหตุของปัญหา รองลงมาคือ การกำหนดทางเลือกในการปฏิบัติการติดตาม ควบคุม กำกับ เรียงลำดับความจำเป็นก่อนหลัง แล้วทำปฏิทินปฏิบัติงาน และการดำเนินการนิเทศโรงเรียนภายในกลุ่ม ตามขั้นตอนการนิเทศ ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนจัดกิจกรรมทุกขั้นตอน เรียงตามลำดับความถี่คือ การปฏิบัติการนิเทศ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการโดยการศึกษาจากข้อมูลที่มีอยู่เดิมมากที่สุด การสร้างสื่อ เครื่องมือและพัฒนาวิธีการนิเทศ การวางแผนและกำหนดทางเลือก การประเมินผลและการรายงานผลการนิเทศ ซึ่งอาจจะไม่ได้เรียงตามลำดับขั้นตอนตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 12 - 19) ได้ระบุไว้ก็ตามก็นับว่ากลุ่มยังเห็นความสำคัญของการจัดการนิเทศการศึกษภายในกลุ่มโรงเรียน อันเป็นวิธีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาวิธีหนึ่ง สำหรับกิจกรรมการนิเทศที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การสังเกตและแนะนำเพราะกระทำได้ง่าย สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และงบประมาณ นอกจากนั้นกลุ่มโรงเรียนก็ยังได้ใช้กิจกรรมการนิเทศหลาย ๆ กิจกรรมด้วยกัน แต่ทั้งนี้กลุ่มโรงเรียนควรรนำเครื่องมือไปปฏิบัติการนิเทศทุกครั้ง

ส่วนในด้านการส่งเสริมให้โรงเรียนภายในกลุ่มจัดกิจกรรมการนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การสนับสนุนให้ผู้บริหารช่วยเหลือครูในการพัฒนาการเรียนการสอน รองลงมาคือ การจัดประชุมชี้แจง และ/หรือประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการนิเทศภายใน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะยังมีผู้บริหารโรงเรียนและครูภายในกลุ่ม ยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายใน

อย่างลึกซึ้ง อาจคิดว่าเป็นการทำงานซ้ำซ้อนกับศึกษานิเทศก์ ตามข้อค้นพบของ สุกสว่าง พลานันท์กุลธร (2524 : 226) ดังที่กล่าวไว้แล้วเบื้องต้น กลุ่มโรงเรียน จึงจัดให้มีการประชุมชี้แจง และประชุมปฏิบัติการนั้น ตลอดจนการสนับสนุนให้ ผู้บริหารช่วยเหลือครูในการพัฒนาการเรียนการสอนด้วย เพราะผู้ที่มีความสำคัญในการจัดการนิเทศภายในโรงเรียนก็คือ ผู้บริหารนั่นเองที่จะเป็นผู้ใกล้ชิดกับครูผู้สอนมากที่สุด จึงทำให้ทราบถึงสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของครูได้ดีกว่า บุคลากรกลุ่มโรงเรียนอื่น ๆ จึงสามารถจัดกิจกรรมการนิเทศได้อย่างเหมาะสมและ ได้ข้อมูลย้อนกลับ สำหรับนำมาปรับปรุงการนิเทศครั้งต่อไปได้ นอกจากนี้กลุ่ม โรงเรียนควรส่งเสริมให้โรงเรียนมีการทดลองวิจัย เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน และนำวิธีการสอนใหม่ ๆ มาใช้ ทั้งนี้เพื่อเป็นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ประถมศึกษา

9. กิจกรรมค่านิเทศ ติดตาม และประเมินผลทางการศึกษา เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลการเรียนการสอน

ในด้านการให้ความรู้แก่ บุคลากรด้านการวัดผลและการประเมินผล การเรียนการสอนผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การประชุมชี้แจงหลักเกณฑ์ในการวัดและประเมินผลรายกลุ่มประสพการณ์ต่าง ๆ ให้แก่ครูวิชาการ โรงเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มโรงเรียนเห็นว่า ครูวิชาการโรงเรียนเป็นบุคคลที่สำคัญ หรือเป็นผู้นำในทางวิชาการ ที่จะเป็นผู้รับความรู้ไปเผยแพร่แก่ครูในโรงเรียน ได้ และสามารถสร้างความเข้าใจได้ดีกว่าบุคคลอื่น ๆ กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัด รองลงมาคือ การจัดทำเอกสารการวัดผลและประเมินผล เพื่อบริการแก่โรงเรียน และการประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับการวัดและประเมินผล ซึ่ง สอดคล้องกับผลการวิจัย ของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 195) ที่พบว่า กลุ่มโรงเรียนจัดกิจกรรมมีความถี่อยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัย ของปราณี ไวยบูรณ์ (2527 : 118) และชูชาติ ทรัพย์มาก (2521 : 100) ที่พบว่ากลุ่มโรงเรียนปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลการศึกษาอยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากในปัจจุบันกลุ่มโรงเรียนมีระบบการทำงานดีขึ้น บุคลากรมีความเข้าใจ และเห็นความสำคัญของการวัดผลและประเมินผล ซึ่งเป็นตัวบ่งชี้คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา ระเบียบการวัดผลและประเมินผลการเรียนเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ

กลุ่มโรงเรียนซึ่งเป็นแกนกลางในการกำหนดแนวปฏิบัติ ต้องให้ความรู้ความเข้าใจแก่บุคลากรผู้ทำหน้าที่ในการวัดและประเมินผล เพื่อให้สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ต่าง ๆ ซึ่งเป็นการรักษาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา อนึ่ง การจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาในปัจจุบัน จัดในระบบ เกเรคหรือระดับการเรียนที่นักเรียนต้องมีความรับผิดชอบในการเรียนของตนเองเป็นอย่างมาก ดังนั้นกลุ่มโรงเรียนต้องกำหนดแนวปฏิบัติภายในกลุ่มเพื่อให้การวัดและประเมินผลเป็นไปในแนวทางเดียวกัน และถูกต้องตามระเบียบการวัดผล

ในด้านการดำเนินการวัดผลและการประเมินผลการเรียนการสอนของโรงเรียนภายในกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ การจัดทำรายงานเผยแพร่ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ให้แต่ละโรงเรียนทราบเพื่อนำไปปรับปรุงมาตรฐานทางวิชาการของโรงเรียน รองลงมาคือ การจัดทำคู่มือการประเมินผลตามจุดประสงค์ใน ป.02 และการจัดทำข้อทดสอบเพื่อวัดความรู้ก่อนเรียนของนักเรียนระดับชั้นต่าง ๆ ทุกกลุ่มประสบการณ์ เพื่อใช้ในกลุ่มโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า กลุ่มโรงเรียน ควรจัดกิจกรรมค้ำนี้ให้มากขึ้น เพื่อเป็นการบริการแก่โรงเรียนในกลุ่ม มีการจัดทำข้อทดสอบมาตรฐานและเครื่องมือวัดผลการเรียนรู้ชนิดต่าง ๆ ให้มีหลายชุด และวัดหลาย ๆ ด้าน โดยอาจจัดตั้งศูนย์รวมข้อทดสอบทำเป็นคลังข้อสอบของกลุ่มโรงเรียนเพื่อหมุนเวียนใช้ในกลุ่มต่อไป

10. กิจกรรมค้ำนการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลทางการศึกษา
เกี่ยวกับการติดตามและประเมินผลค้ำนวิชาการ

ในด้านการติดตามและประเมินผลค้ำนวิชาการของโรงเรียนภายในกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การเผยแพร่รายงานทางวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มในรูปเอกสารหรือจัดนิทรรศการ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มโรงเรียนเห็นว่า เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมค้ำงใจต่อบุคลากรภายในโรงเรียนได้พัฒนา หรือปรับปรุงงานวิชาการในโรงเรียนให้ดีขึ้น เพื่อจะได้รับการคัดเลือกไปเผยแพร่หรือแสดงนิทรรศการ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ส่งผลในทางบวกมากกว่าทางลบ ถือว่ามีค้ำงใจในการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้น กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดรองลงมาคือ การตั้งบุคลากร หรือคณะกรรมการรับผิดชอบในการติดตามประเมินผล เพื่อจะ

ได้ผลงานที่มีคุณค่า เพราะมีหลักเกณฑ์ในการประเมินนั่นเอง ส่วนกิจกรรมในการกำหนดแบบรายงานผลการปฏิบัติงานในการประเมินโครงการ และการติดตามผล และการประเมินผลการปฏิบัติงานตามโครงการของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนจัตกน้อย ซึ่งแตกต่างกับผลงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 195) พบว่า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาจัดอยู่ในเกณฑ์มาก สาเหตุที่กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาจัตกน้อย อาจเป็นเพราะว่า บุคลากรกลุ่มโรงเรียนยังไม่มีความรู้ความเข้าใจในหลักการประเมินผลโครงการที่ถูกต้อง หรือไม่กล้าตัดสินใจในการปฏิบัติเท่าที่ควร กลุ่มโรงเรียนควรจะตระหนักในข้อนี้ และหาทางส่งเสริมให้บุคลากรได้มีความรู้เพิ่มขึ้น การที่กลุ่มโรงเรียนได้จัดระบบการทำงานที่เริ่มตั้งแต่การวางแผน การดำเนินงาน และการติดตามประเมินผล เพื่อให้รู้ถึงความก้าวหน้า ปัญหา ผล หรือคุณค่าของงานต่าง ๆ และสิ่งที่กลุ่มโรงเรียนควรตระหนักเกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผลโครงการ คือ การกำหนดหลักเกณฑ์ในการประเมินผล และการสร้างเครื่องมือในการประเมินโครงการ ทั้งนี้ เพื่อให้การประเมินผลดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

ในด้านการสนับสนุนงานทางด้านวิชาการของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า กิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัด คือ การจัดทำโครงการแก้ปัญหาทางวิชาการต่าง ๆ เช่น โครงการประกวดครูดีเด่น โรงเรียนดีเด่น ประกวดผลงานทางวิชาการ เป็นต้น รองลงมาคือ การดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมทางวิชาการ เช่น การประกวดเรียงความ ประกวดมารยาท แข่งขันตอบปัญหา อ่านทำนองเสนาะ ฯลฯ ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้ กลุ่มโรงเรียนจัดให้สอดคล้องกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ แตกต่างจากผลการวิจัยของ อกุลยศักดิ์ วงศ์โกมลเชษฐ์ (2525 : 155) ที่พบว่า กรรมการกลุ่มโรงเรียนและครูโรงเรียนประถมศึกษา เห็นว่า การจัดกิจกรรมคัดเลือกนักเรียนดีเด่น ครูดีเด่น และโรงเรียนดีเด่น ประจำปี นั้น ไม่ใช่งานของกลุ่มโรงเรียน แต่เป็นงานที่อยู่ในหน้าที่ของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด แต่ในปัจจุบันนี้กลุ่มโรงเรียนเห็นว่า โครงการดังกล่าวเป็นการกระตุ้นให้ครูเกิดการตื่นตัวกระตือรือร้นในการทำงานมากขึ้น กลุ่มโรงเรียนเลยจัดสนองนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ โดยให้ความร่วมมือกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอและจังหวัดอย่างเต็มที่ นอกจากนี้กลุ่มโรงเรียนได้มีการสำรวจปัญหาและความต้องการด้านวิชาการของโรงเรียนด้วย เพื่อจะได้ช่วยเหลือ ตามความ

ต้องการของโรงเรียน แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มโรงเรียนควรมีการผลิตเอกสารการสอน สำหรับรายวิชาต่าง ๆ และเอกสารทางวิชาการเผยแพร่ไปยังโรงเรียนภายในกลุ่ม และการจัดนิทรรศการเพื่อเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ เพราะปรากฏว่า เป็นกิจกรรมที่กลุ่มโรงเรียนจัดน้อยที่สุด ซึ่งกิจกรรมเหล่านี้เป็นการสนับสนุนงานทางด้านวิชาการ ของโรงเรียนที่สำคัญเช่นกัน

ข. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน

1. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการวางแผนของกลุ่มโรงเรียน

ในการวางแผนการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า ขั้นตอนในการดำเนินการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนปฏิบัติ เรียงลำดับความถี่จากมากไปหาน้อยคือ การสำรวจสภาพปัจจุบันปัญหาและความต้องการ การดำเนินงานตามแผนงาน โครงการ และกิจกรรมที่กำหนด การจัดทำโครงการดำเนินงาน การกำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน การกำหนดแผนงานในการจัดกิจกรรม การกำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรม การติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ การกำหนดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ การปรับปรุงแผนงานโครงการและกิจกรรม และการสรุปผลโครงการ เมื่อพิจารณาโดยละเอียดผู้วิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนมีการวางแผนในการจัดกิจกรรม ถึงแม้จะไม่เรียงลำดับตามหลักของการวางแผนตามลำดับขั้นตอน ซึ่งควรจะเริ่มจาก สำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหา และความ ต้องการกำหนดนโยบายในการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน กำหนดวัตถุประสงค์ในการจัดกิจกรรมกำหนดแผนงานในการจัดกิจกรรม จัดทำโครงการดำเนินงาน กำหนดกิจกรรมตามวัตถุประสงค์ ดำเนินงานตามแผนงานโครงการและกิจกรรมที่กำหนด ติดตามและประเมินผลการปฏิบัติ ปรับปรุงแผนงานโครงการและกิจกรรม ตามลำดับ แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มโรงเรียนก็มีการสำรวจสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการเป็นอันดับแรกตามหลักของการวางแผน ทั้งนี้เพื่อให้ทราบปัญหาและนำปัญหามา เรียงลำดับความสำคัญ ก่อนดำเนินการขั้นตอนต่อไป ผลการวิจัยที่ค้นพบครั้งนี้ก็พอจะกล่าวได้ว่า ในการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนนั้น บุคลากรกลุ่มโรงเรียนผู้จัดกิจกรรมให้ความสำคัญในการวางแผน ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 199) พบว่า ในการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนคณะผู้จัดกิจกรรมให้ความสำคัญในการวางแผนเช่นเดียวกัน

ซึ่งแตกต่างจากผลการวิจัยของ อูไร ชูตินทร (2523 : 127) และนัยนา ทองดี (2526 : 157) ที่พบว่ากลุ่มโรงเรียนได้ปฏิบัติด้านการวางแผนอยู่ในเกณฑ์น้อย ทั้งนี้อาจเนื่องจากระยะเวลาของการวิจัย และเหตุผลที่สำคัญอีกอย่างก็คือในปัจจุบันกรมสามัญศึกษาได้เน้นเรื่องการวางแผน และได้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวางแผน ดังนั้นเรื่องการวางแผน และได้มีการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้เกี่ยวกับเรื่องการวางแผน ดังจะเห็นได้จากข้อกำหนดแนวปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนในระดับต่าง ๆ ซึ่งระบุไว้ว่า การวางแผนในระดับกลุ่มโรงเรียนนั้น ให้มีคณะกรรมการจัดทำแผนโดยมีเจ้าหน้าที่สำนักงานกลุ่มโรงเรียนเป็นเลขานุการของคณะกรรมการ (กรมสามัญศึกษา 2530 : 14) อาจเป็นเพราะระบบกลุ่มโรงเรียนได้จัดมานานแล้ว แม้กลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา 2529 จะเป็นกลุ่มตามระเบียบใหม่ แต่แนวปฏิบัติก็เหมือนเดิม เช่นเดียวกับกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตามระเบียบคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529 ก็ได้เน้นในเรื่องการวางแผนโดยกำหนดว่า การดำเนินการกิจกรรมใด ๆ ก็ตาม กลุ่มโรงเรียนจะต้องใช้แผนเป็นเครื่องมือ โดยมีขั้นตอนการวางแผนเป็นขั้นตอนที่สำคัญมาก ที่ขาดไม่ได้ โดยเริ่มจากการเก็บรวบรวมและวิเคราะห์ข้อมูลการวางแผนซึ่งแบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ การกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์และเป้าหมาย และการจัดทำแผนปฏิบัติการ การดำเนินการตามแผน และการประเมินผล (สำนักงานการศึกษาแห่งชาติ 2530 : 13) อนึ่งถ้าบุคลากรในกลุ่มมีประสบการณ์ในการทำงานมาแล้ว กลุ่มสามารถจัดระบบการทำงานได้ดีขึ้น และกอร์ปกับงานวางแผนนั้นในปัจจุบันมีการสอนอย่างกว้างขวางในวงการศึกษาก็ทำให้บุคลากรมีความรู้มากกว่าแต่ก่อน แต่อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยจะเห็นว่า แม้กลุ่มจะมีการวางแผนแต่ก็ยังไม่ถูกต้องตามหลักการ เพราะถ้าพิจารณาจากปัญหาอุปสรรคในการวางแผนการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของปัญหาคือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับ การวางแผน แสดงให้เห็นว่า การวางแผนก็ยังคงเป็นปัญหาอยู่บ้าง แต่คงไม่ใช่ปัญหาหนัก เนื่องจากในขณะนี้มีการรณรงค์ในระดับโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนให้มีการอบรมบุคลากรผู้มีหน้าที่ในการทำแผนของโรงเรียนและกลุ่มโรงเรียน โดยจัดทำแบบฟอร์ม เอกสารและให้ความรู้เรื่องแผน ทั้งนี้กลุ่มโรงเรียนได้ประสานงานกับสำนักงานการศึกษาอำเภอด้วย แต่ถ้าหากกลุ่มโรงเรียนจะกำหนดขั้นตอนของการวางแผนโดยให้ความสำคัญของทุกขั้นตอน และดำเนินการตามหลักการก็จะทำให้การวางแผนงานของกลุ่มสมบูรณ์มากขึ้น

ในการกำหนดนโยบายเกี่ยวกับ กิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนได้มาโดยยึดนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นนโยบายที่กำหนดแนวปฏิบัติไว้อย่างกว้าง ๆ กลุ่มโรงเรียนต้องนำเอานโยบายมาพิจารณาตีความ เพื่อกำหนดแนวทางในการปฏิบัติ และสามารถนำเอาความต้องการหรือแนวนโยบายของกลุ่มที่สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น แต่ไม่ขัดกับนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สอดแทรกเข้าไปด้วย กลุ่มโรงเรียนควรตระหนักให้มากกว่าความต้องการ หรือปัญหาของบุคลากรภายในกลุ่ม จะเป็นข้อมูลที่ไม่ควรละเลย

2. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับ การจัดระบบการทำงาน

ในการจัดระบบการทำงานของกลุ่มโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียนจัดตั้งสำนักงานกลุ่มอย่างเป็นทางการเป็นสัดส่วน ตรงตามวัตถุประสงค์ของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ การที่สำนักงานเป็นสัดส่วนเป็นความจำเป็นเบื้องต้น เพราะสำนักงานเป็นที่รวบรวมวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นของกลุ่มบุคลากรที่รับผิดชอบมีที่ทำงาน สามารถจัดระเบียบในการทำงาน และทำให้บุคลากรในกลุ่มสามารถติดต่อประสานงานได้สะดวก ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 400) พบว่า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาที่มีการจัดสำนักงานอย่างเป็นทางการเป็นสัดส่วนเช่นกัน ทั้งนี้ เนื่องจากเหตุผลดังที่ไค้กล่าวไว้แล้วข้างต้น นอกจากนี้ กลุ่มโรงเรียนได้จัดบุคลากรรับผิดชอบงาน ประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพื่อช่วยเหลือทางด้านวิชาการ ซึ่งเป็นวิธีการที่ดีเพราะสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เป็นหน่วยงานที่ได้รับมอบหมายให้ประสาน และดูแลการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาในส่วนภูมิภาค กลุ่มโรงเรียนจึงควรติดต่อประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดและอำเภออย่างสม่ำเสมอ

ในการจัดบุคลากรปฏิบัติงานที่สำนักงาน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ ให้หัวหน้าสำนักงานซึ่งเป็นเลขานุการกลุ่มและให้ครู วิชาการสำนักงานประจำสำนักงาน ตามแนวปฏิบัติของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2530 : 79) กำหนดในระเบียบคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ

ว่าควักกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529 ไว้ว่า ให้ประธานกลุ่มโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการกลุ่มเสนอชื่อครูผู้สอนต่อหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ เพื่อแต่งตั้งเป็นหัวหน้าสำนักงาน 1 คน และครูวิชาการสำนักงาน 1 - 2 คน ซึ่งมีวาระอยู่ในตำแหน่งคราวละ 4 ปี ซึ่งทั้งหัวหน้าสำนักงานและครูวิชาการสำนักงานเป็นบุคลากรกลุ่มโรงเรียนที่ต้องอยู่ประจำสำนักงานตลอดวาระ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่ากลุ่มตัวอย่างประชากร แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับวิธีการจัดบุคลากรประจำสำนักงานแตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่มโรงเรียนยังไม่ดีพอ จึงทำให้บุคลากรกลุ่มโรงเรียนเข้าใจไม่ตรงกัน เช่น การให้กรรมการกลุ่มหมุนเวียนประจำสำนักงาน หรือให้ประธานกลุ่มประจำสำนักงานตลอดวาระก็เป็นวิธีการที่กลุ่มโรงเรียนปฏิบัติ อาจเนื่องมาจากในช่วงที่ผ่านมาสำนักงานกลุ่มตั้งอยู่ที่โรงเรียนที่ประธานกลุ่ม ดำรงตำแหน่งผู้บริหารตลอดวาระ แล้วสำนักงานก็จะย้ายไปอยู่ที่โรงเรียนอื่น แล้วแต่ผู้บริหารโรงเรียนใดได้รับการคัดเลือกเป็นประธาน ส่วนในกรณีที่ให้กรรมการกลุ่มหมุนเวียนประจำสำนักงานนั้นอาจจะแบ่งเวลาที่จะมาปฏิบัติงานที่สำนักงานในบางช่วง แต่อย่างไรก็ตามในปัจจุบันนี้มีระเบียบปฏิบัติเกี่ยวกับกลุ่มโรงเรียนอย่างชัดเจน เมื่อกลุ่มโรงเรียนจัดระบบงานด้านต่าง ๆ เรียบร้อยแล้วก็ควรประชาสัมพันธ์ภายในกลุ่ม เพื่อให้บุคลากรอื่น ๆ นอกจากผู้บริหารได้รับทราบเรื่องราวของกลุ่มโรงเรียนคว้ปัญหาและอุปสรรคในการจัดบุคลากรปฏิบัติงานที่สำนักงาน ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของปัญหาคือ บุคลากรกลุ่มโรงเรียนที่เป็นครูวิชาการกลุ่มต้องปฏิบัติงานสอนจึงไม่สามารถปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียนได้เต็มที่ ปัญหารองลงมาคือ ประธานกลุ่มมีงานประจำในการบริหารโรงเรียน จึงไม่สามารถบริหารกลุ่มโรงเรียนได้เต็มที่ และกรรมการกลุ่มมีงานประจำมากแล้วจึงไม่สามารถปฏิบัติงานที่กลุ่มโรงเรียนได้เต็มที่ ทั้งนี้แสดงให้เห็นว่า การที่กลุ่มโรงเรียนมีเจ้าหน้าที่ หรือบุคลากรประจำสำนักงานเพียง 2 คน อาจจะน้อยไป และส่วนมากก็ทำแต่งงานธุรการมากเกินไป แต่เมื่อมีความจำเป็นก็ควรแก้ปัญหา โดยจัดระบบงานให้ติดต่อกับประธานงานกับโรงเรียนในกลุ่ม เก็บรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ที่จำเป็นจากโรงเรียนในกลุ่ม โดยไม่จำเป็นต้องทำขึ้นใหม่ ที่จะทำให้ต้องใช้บุคลากร เวลา และงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ กลุ่มโรงเรียนก็มีบุคลากรพร้อมอยู่แล้วในโรงเรียน ซึ่ง

ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 201) ได้เสนอแนะในการแก้ปัญหาด้านการจัดบุคลากร

ประจำสำนักงานกลุ่มไว้ว่า กลุ่มโรงเรียนต้องมีการจัดการให้ดี ประธานกลุ่มก็ไม่ได้ทำงานอยู่คนเดียว มีคณะกรรมการกลุ่ม ครูวิชาการกลุ่ม หัวหน้าสำนักงาน และครูวิชาการสำนักงาน เป็นบุคลากรที่ให้ความร่วมมืออยู่แล้ว ดังนั้นหากแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบให้ดีแล้ว ประธานกลุ่มก็จะไม่ได้รับภาระหนักเพียงคนเดียว

3. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการดำเนินการ

การดำเนินการเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ ดำเนินตามแผนปฏิบัติการ รองลงมาคือการบริหารงบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์อย่างมีประสิทธิภาพ และมอบหมายงานอย่างเป็นระบบ แสดงให้เห็นว่า กลุ่มโรงเรียนดำเนินการอย่างเป็นระบบ เพราะว่า แผนปฏิบัติการเปรียบเสมือนคู่มือปฏิบัติงานของผู้รับผิดชอบ และใช้เป็นเครื่องมือกำกับ ตรวจสอบ ติดตามและประเมินผลงานของผู้บริหารได้ ซึ่งจุมพล สวัสดิ์ยากร (2520 : 52 - 53) ได้ให้ความเห็นว่า การปฏิบัติตามแผนปฏิบัติการนั้นช่วยให้การบริหารงานเป็นไปโดยประหยัดทั้งเวลา และแรงงานของเจ้าหน้าที่และเงินขององค์กร และเป็นภาระง่าย สะดวกแก่การปฏิบัติ ช่วยในการอำนวยความสะดวก การแบ่งงาน การประสานงาน การตรวจสอบ และการควบคุมงานให้ เป็นไปตามที่กำหนดไว้ และทั้งทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ถูกต้องตรงกับหลักการของการบริหารงานที่ดี ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้แตกต่างกับผลการวิจัยของอุไร ชูติเนตร (2523 : 127) ที่พบว่า กลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการวางแผนงานอยู่ในเกณฑ์น้อย โดยเฉพาะโครงการต่าง ๆ ที่กำหนดในแผนปฏิบัติการประจำปี เป็นอุปสรรคต่อการดำเนินงานประจำของประชากรนั่นเอง นอกจากนี้ กลุ่มโรงเรียนมีการบริหารงบประมาณ และวัสดุ อุปกรณ์ อย่างมีประสิทธิภาพและมอบหมายงานอย่างเป็นระบบ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกลุ่มโรงเรียนได้รับงบประมาณจากต้นสังกัดน้อย จึงจำเป็นต้องบริหารให้พอสำหรับการจัดกิจกรรมได้ตลอดปี และก่อนจะมีการดำเนินการตามระเบียบกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา พ.ศ. 2529 นี้ ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ จัดให้มีการอบรมบุคลากรกลุ่มโรงเรียนในเรื่องการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนตามระเบียบใหม่ ทำให้บุคลากรกลุ่มโรงเรียนได้รับความรู้ และนำไปปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ด้านงบประมาณที่นำมาจัดกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มโรงเรียน
 ได้มาจากงบประมาณสนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัด คือ สำนักงานคณะกรรมการการ
 ประถมศึกษาแห่งชาติ ซึ่งได้กำหนดไว้อย่างชัดเจนในการจัดสรรงบประมาณให้กลุ่มโรงเรียน
 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อูไร ชูติเนตร (2523 : 132) และ ลัดดาวัลย์ สงกา
 (2530 : 202) ที่พบว่า กลุ่มโรงเรียนได้งบประมาณสำหรับการจัดกิจกรรมงบประมาณ
 สนับสนุนจากหน่วยงานต้นสังกัดเช่นกัน แต่เป็นกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีข้อแตกต่างไปจาก
 กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ตรงที่กลุ่มโรงเรียนกรมสามัญศึกษา ต้องปฏิบัติงานตามกำลัง
 งบประมาณที่กรมสามัญกำหนด แต่หากกลุ่มโรงเรียนมีความจำเป็นต้องใช้เงินเพิ่มขึ้น
 ก็อาศัยจากเงินบำรุงการศึกษาของแต่ละโรงเรียน สำหรับโรงเรียนประถมศึกษานั้น ไม่มี
 เงินบำรุงการศึกษาที่จะสนับสนุนกลุ่มโรงเรียนได้ ถึงแม้โรงเรียนจะมีงบประมาณที่ทาง
 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และอำเภอจัดสรรไปให้ก็ตาม ไม่สามารถสนับสนุน
 การจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนได้ ทั้งนี้เพราะโรงเรียนต้องใช้งบประมาณในการ
 จัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และงบประมาณที่ได้
 ก็มีจำนวนจำกัด หรือน้อยไม่สามารถช่วยเหลือกลุ่มโรงเรียนได้ แต่ถึงอย่างไรก็ตามหาก
 กลุ่มโรงเรียนได้รับงบประมาณจากหน่วยงานสังกัดไม่เพียงพอกับการจัดกิจกรรมของกลุ่ม
 โรงเรียน คณะครูภายในกลุ่มก็สละเงินส่วนตัวให้กลุ่ม หรือที่เรียกว่า เงินสนับสนุนจาก
 คณะครูภายในกลุ่ม ซึ่งเป็นงบประมาณที่กลุ่มได้มารองจากหน่วยงานต้นสังกัด แสดงให้
 เห็นว่า โรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มเดียวกันก็ควรให้ความช่วยเหลือในลักษณะที่พอกัน
 เกื้อกูลกันนั่นเอง และกลุ่มโรงเรียนควรสนับสนุนให้โรงเรียนภายในกลุ่มให้ความช่วยเหลือ
 กันให้มากขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนใหญ่ที่มีจำนวนนักเรียนมากก็จะได้รับ งบประมาณมาก
 ตามรายหัวของเด็กนักเรียนในโรงเรียนมีความพร้อมมากกว่าโรงเรียนเล็ก และมีเด็ก
 นักเรียนน้อย สำหรับปัญหาและอุปสรรคในด้านงบประมาณที่นำมาจัดกิจกรรม ผลการวิจัย
 พบว่า สาเหตุของปัญหาคือ งบประมาณไม่เพียงพอ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากกลุ่มโรงเรียน
 กำลังอยู่ในภาวะของการพัฒนา จึงจำเป็นต้องใช้งบประมาณในการจัดกิจกรรมมาก
 ปัญหาเกี่ยวกับงบประมาณนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ นัยนา ทองดี (2526 : 163)
 วิวัฒน์ อนิอรรถกุล (2526 : 72) ปราณี ไวยบุรณ์ (2527 : 177) และ
 ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 202) ที่พบว่า กลุ่มโรงเรียนมีงบประมาณไม่เพียงพอ และ
 อีกสาเหตุหนึ่งเกี่ยวกับเรื่องงบประมาณก็คือ โรงเรียนไม่สามารถใช้เงินงบประมาณ
 สนับสนุนกลุ่มได้ เพราะต้องใช้ในการบริหารงานมาก

การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ การจัดสรรงบประมาณของกลุ่มเพื่อจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก กลุ่มโรงเรียนที่จัดตั้งตามระเบียบใหม่ พ.ศ.2529 นี้ ในระเบียบระบุให้มีการจัดตั้งสำนักงานเป็นสัดส่วน โดยใช้สถานที่ห้องเรียนที่ว่างของโรงเรียนที่พอจะเป็นศูนย์กลางของกลุ่มได้ กล่าวคือ โรงเรียนภายในกลุ่มสามารถมาติดต่อประสานงานได้สะดวกและไม่ไกลจนเกินไป ทั้งนี้ เมื่อต้องจัดให้มีสำนักงานขึ้น ซึ่งเป็นระยะเริ่มแรกที่กลุ่มเพิ่มจัดตั้งสำนักงานในเวลา 2 ปีแรก ยังมีความต้องการวัสดุอุปกรณ์ ที่จะอำนวยความสะดวกและใช้ในการทำงานต่าง ๆ ในสำนักงาน ตลอดจนการใช้การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มโรงเรียน แต่เนื่องจากกลุ่มโรงเรียน มีปัญหาในการจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการจัดกิจกรรม สาเหตุมาจาก งบประมาณที่จัดสรรไม่เพียงพอ ซึ่งงบประมาณประจำปีกลุ่มจะได้รับการจัดสรรจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ โดยการแบ่งงบประมาณ จากโรงเรียนภายในกลุ่มมาให้ซึ่งก็น้อยมาก ไม่เพียงพอแก่การจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นและมีราคาสูง คุณภาพดี ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ น่าจะตระหนักในเรื่องนี้ ควรจะปรับปรุงวิธีการใหม่ควรจัดตั้งงบประมาณของกลุ่มโดยตรงแยกออกจากโรงเรียน ไม่ต้องแบ่งเป็นเปอร์เซ็นต์ออกมาเท่ากับทำให้งบประมาณของโรงเรียน ซึ่งมีน้อยอยู่แล้วยิ่งน้อยลงไปอีก โรงเรียนก็ไม่สามารถจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ได้เพียงพอเช่นกัน ด้วยเหตุนี้เองที่ทำให้กลุ่มโรงเรียนต้องใช้วิธีการที่รองลงมาคือ ขอความร่วมมือจากโรงเรียนภายในกลุ่ม แต่อาจเป็นการทำความลำบากให้แก่โรงเรียนภายในกลุ่ม เพราะโรงเรียนที่จะสามารถให้ความร่วมมือได้จะเป็นโรงเรียนใหญ่ที่มีความพร้อม หรือโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นประธานกลุ่มจากผลการวิจัยของ วิวัฒน์ นีวรรัตนกุล (2526:72) พบว่ากลุ่มโรงเรียน มีวัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการดำเนินงานน้อย ต้องอาศัยวัสดุอุปกรณ์จากโรงเรียนที่มีผู้บริหารเป็นประธานกลุ่ม บางครั้งก็ใช้วัสดุและอุปกรณ์จากโรงเรียนที่เป็นเจ้าของสถานที่ในการประชุมอบรม ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าควรให้ความช่วยเหลือกันในกลุ่มโรงเรียน ซึ่งสิ่งนี้เป็นวัตถุประสงค์ของการจัดกลุ่มโรงเรียน และกลุ่มโรงเรียนควรได้รับการจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอในการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นไว้ใช้ภายในกลุ่ม เพราะการทำงานหากขาดวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็น จะทำให้การทำงานขาดความคล่องตัว และขาดประสิทธิภาพ สำหรับปัญหาอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์คือ กลุ่มโรงเรียนขาดที่เก็บรักษาไม่ว่าจะเป็นตู้เก็บเอกสารต่าง ๆ หรือตู้เก็บหนังสือ ทำให้มีการสูญหายอยู่บ่อย ๆ

การกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ คณะกรรมการคัดเลือกบุคลากรในกลุ่มปฏิบัติการตามความสามารถ นับว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสมมากในการกำหนดบุคลากรให้ทำงานในงานหนึ่งนั้น ถ้ามีการบรรจุคนให้สัมพันธ์งาน จะทำให้งานนั้นบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ต้องการอยู่ในระดับสูงกว่าการสั่งการให้ทำโดยไม่ได้สังเกตเห็นความสำคัญในข้อนี้ ดังที่ สงวน สุทธิเลิศสงวน (2523 : 49) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า คนเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดในการบริหาร ดังนั้นการบริหารงานบุคคล จึงมีความสำคัญสูงสุดของกระบวนการบริหาร ผู้บริหารการศึกษาพึงเอาใจใส่ชีวิตความเป็นอยู่และมีความสุข ความทุกข์ของผู้ร่วมงาน ดูแลผู้ร่วมงานของหน่วยงานให้อยู่ในสภาพที่จะปฏิบัติงานได้อย่างเต็มความสามารถ มีการมอบหมายงานให้เหมาะสมกับบุคคล (Put the right man on the right job) และให้ความเป็นธรรมแก่ผู้ร่วมงาน โดยเสมอหน้ากัน ซึ่งแตกต่างจากงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 203) ที่พบว่า วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนดำเนินการมากที่สุดคือ การตั้งคณะอนุกรรมการปฏิบัติการตามวาระ อาจเป็นเพราะว่าบุคลากรกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาไม่มีความแตกต่างกันมากนัก ในเรื่องของความรู้ความสามารถ เพราะส่วนใหญ่มีวุฒิทางการศึกษาปริญญาตรีถือว่า ควรปฏิบัติงานได้ แต่ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 203) ได้เสนอแนะว่ากลุ่มโรงเรียนน่าจะสำรวจความถนัด ความสนใจ และความสามารถของบุคลากรภายในกลุ่ม แล้วจัดเก็บระบบข้อมูลไว้เพื่อจะได้นำมาพิจารณาเลือกบุคลากร ให้เหมาะสมกับกิจกรรม และตรวจสอบความสนใจความสามารถด้วย และให้ออกาสบุคคลได้ทำงานและรับผิดชอบ ซึ่งทำให้กิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนดีขึ้น ไม่เป็นภาระหนักสำหรับบุคคลกลุ่มเดียว ซึ่งสอดคล้องกับข้อค้นพบของผู้วิจัยครั้งนี้ ดังกล่าวไว้แล้วข้างต้น สำหรับวิธีการที่กลุ่มดำเนินการคือ การตั้งคณะผู้ทำงานปฏิบัติงานเฉพาะกิจ อาจเนื่องมาจากบุคลากรผู้จัดกิจกรรมมีภาระงานประจำมากแล้ว จึงต้องมีคณะทำงานเพื่อแบ่งเบาความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นวิธีการที่ดี เพราะหากบุคลากรกลุ่มโรงเรียนรับผิดชอบทั้งหมดก็จะเป็นภาระที่หนักมาก อาจทำให้เกิดความเสียหายต่องานประจำที่ปฏิบัติอยู่ได้ ปัญหาและอุปสรรคในการกำหนดบุคลากรที่รับผิดชอบกิจกรรมของกลุ่ม ผลการวิจัยพบว่ามีสาเหตุมาจาก ครูผู้สอนมีงานประจำมาก ไม่มีเวลาเพียงพอต่อการปฏิบัติการกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมีงานประจำมาก มีเวลาไม่เพียงพอ

ต่อการปฏิบัติกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน และคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนมีงานประจำมาก มีเวลาไม่เพียงพอในการจัดกิจกรรมของกลุ่ม ตามสภาพปัจจุบันนี้ทั้งผู้บริหารและครูมีภาระรับผิดชอบในโรงเรียนมาก แต่เพื่องานของกลุ่มโรงเรียนได้เป็นไปด้วยความเรียบร้อย กลุ่มจะต้องกระจายความรับผิดชอบออกไป ซึ่งผลคตินั้นนอกจากจะเป็นการแบ่งเบาภาระแล้ว ยังเป็นการประชาสัมพันธ์กลุ่มโรงเรียนให้บุคลากรอื่นภายในโรงเรียนต่าง ๆ ของกลุ่มโรงเรียนอีกด้วย และในการวิจัยครั้งนี้ผู้ตอบแบบสอบถามได้เสนอแนะว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะกำหนดตำแหน่งของบุคลากรกลุ่มโรงเรียนที่เป็นหัวหน้าสำนักงาน ครูวิชาการสำนักงานโดยตรง หรือตำแหน่งขาดจากโรงเรียนเลย ไม่ใช่ ช่วยราชการดังเช่น การมอบหมายงาน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ การมอบหมายงานเป็นลายลักษณ์อักษร รองลงมาคือ การมอบหมายงานให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร และมอบหมายงานตามข้อตกลงของการประชุมกลุ่ม ซึ่งเป็นการมอบหมายงานที่เหมาะสม เพราะการมอบเป็นลายลักษณ์อักษรเป็นการมอบที่มีหลักฐาน เป็นการรับรู้ทั้งผู้มอบและผู้รับมอบ ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 204) และ อุไร ชูติเนตร (2523 : 127) ที่พบว่ากลุ่มโรงเรียนได้เฉลี่ยความรับผิดชอบให้กับโรงเรียนต่าง ๆ อย่างเหมาะสม และก่อนมอบหมายงานได้ประชุมชี้แจงให้ผู้ที่รับผิดชอบ หรือผู้ที่รับมอบหมายได้เข้าใจเป้าหมาย วัตถุประสงค์ และวิธีการดำเนินงานอย่างดียิ่ง แต่แตกต่างจากผลการวิจัยของ นัยนา ทองดี (2526 : 152) ที่พบว่า หัวหน้ามหาวิทยาลัยเห็นว่า การมอบหมายงานไม่เป็นขั้นตอน ไม่เป็นลายลักษณ์อักษร ขาดการประชาสัมพันธ์การมอบหมายงานเป็นแบบบังคับ โดยไม่คำนึงถึงความรู้ ความสามารถ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการเริ่มงานของกลุ่มโรงเรียนจัดระบบงานไม่ดี แต่ในปัจจุบันกลุ่มโรงเรียนสามารถจัดระบบงานดีขึ้น บุคลากรกลุ่มเข้าใจระบบการทำงาน จึงสามารถมอบหมายงานได้อย่างเหมาะสม ในการมอบหมายงานของกลุ่มโรงเรียน ยังได้มอบหมายให้เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของบุคลากร ซึ่งหากมีการติดตามผลการปฏิบัติงานเพิ่มขึ้นก็จะทำให้เกิดผลดี เพราะถ้าบุคลากรในกลุ่มได้รับมอบหมายให้ทำงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ ย่อมจะทำให้มีความรับผิดชอบเต็มที่และเกิดกำลังใจ มีความมั่นใจ และภาคภูมิใจ ที่ได้รับความไว้วางใจ ได้ยอมรับการยอมรับนับถือ ส่วนการติดตามผล

การปฏิบัติงานเป็นวิธีการที่สำคัญที่กลุ่มโรงเรียน ควรปฏิบัติให้มากขึ้น ซึ่งเป็นสิ่งที่ดีที่ทำให้รู้ถึงความก้าวหน้าของงาน และเป็นการให้กำลังใจแก่ผู้ที่รับผิดชอบในบางครั้งก็สามารถให้ความช่วยเหลือโคตันเหตุการณ์ ปัญหาที่เกิดขึ้น ผลการวิจัยพบว่า สาเหตุของปัญหาคือ คณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนไม่ได้อยู่ในโรงเรียนเดียวกัน ทำให้การมอบหมายงานไม่สะดวกตามสภาพความเป็นจริงแล้ว โรงเรียนภายในกลุ่มแต่ละกลุ่มกระจายอยู่ตามท้องที่ต่าง ๆ ดังนั้น เพื่อแก้ปัญหาในกลุ่มโรงเรียนควรมีการประสานแบบแบ่งเบาความรับผิดชอบ และมอบหมายงานกันตั้งแต่ต้นปี โดยกระจายความรับผิดชอบให้แก่โรงเรียนภายในกลุ่ม การมอบหมายงานในกลุ่มย่อยที่โรงเรียนอยู่ใกล้เคียงกัน ก็สะดวกในการปฏิบัติมากขึ้น และข้อสำคัญควรมีสื่อความหมายในการมอบหมายงานให้เข้าใจตรงกัน มีความชัดเจน เมื่อนำไปปฏิบัติจะได้ไม่มีความคลาดเคลื่อน

4. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียนเกี่ยวกับการประสานงาน

การประสานงานในการจัดกิจกรรม ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนดำเนินการคือ ติดต่oprสานงานระหว่างครู ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์ และบุคคลที่เกี่ยวข้องรองลงมาคือ ประสานงานโดยคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียน ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นวิธีการที่เหมาะสม เพราะมีความสะดวก รวดเร็วในการถ่ายทอด แจ้งข่าวสาร เพราะคณะกรรมการกลุ่มโรงเรียนโดยตำแหน่งก็มาจากผู้บริหารโรงเรียนทุกโรงเรียน จึงมีความสะดวกในการประสานงานกันทุกโรงเรียนในกลุ่ม ซึ่งแตกต่างกับกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ที่คณะกรรมการบริหารกลุ่มโรงเรียนเป็นผู้บริหารของโรงเรียนบางโรงเรียน จึงไม่สะดวกในการประสานงานกับโรงเรียนอื่น ดังเช่น ผลการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 206) ที่พบว่า กลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษา ประสานงานโดยคณะกรรมการกลุ่ม ซึ่งมีข้อจำกัดดังกล่าวข้างต้น แต่ก็มีวิธีการประสานงานโดยใช้จดหมาย หรือรายงาน มากที่สุด เพราะในปัจจุบันการสื่อสารไปรษณีย์สะดวกและเชื่อถือได้มากขึ้น เพราะเป็นการประสานงานที่ชัดเจน เป็นลายลักษณ์อักษร กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาควรจะดำเนินการกำหนดผังการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน เพื่อให้สมาชิกได้เห็นสายงานได้ชัดเจน กำหนดมาตรฐานการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน สร้างความเข้าใจกันได้มาก เพื่อบุคลากรจะได้ยอมรับและให้ความร่วมมือ ซึ่งสะดวกในการประสานงาน

การประสานงานที่ดีจะสร้างความเข้าใจอันดี และมีผลต่อประสิทธิภาพของการทำงาน ด้วย ปัญหาและอุปสรรคของการประสานงาน ผลการวิจัยพบว่า มีสาเหตุมาจาก ระยะทางระหว่างโรงเรียนภายในกลุ่มห่างไกลกันทำให้การประสานงานล่าช้า ชาด ประสิทธิภาพมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับการวิจัยของ ลักคาวัลย์ สงกา (2530 : 206) และวิวัฒน์ อนิวรรณกุล (2528 : 73) ที่พบว่า การประสานงานของกลุ่มโรงเรียน มักล่าช้า เนื่องจากโรงเรียนในกลุ่มกระจายกันอยู่ไกล บางโรงเรียนมีการคมนาคม ลำบาก โดยเฉพาะโรงเรียนประถมศึกษาที่อยู่ในจังหวัดเขตการศึกษา 4 ประกอบด้วย จังหวัดกระบี่ ตรัง พังงา ระนอง และภูเก็ต ซึ่งตั้งอยู่ชายฝั่งทะเลตะวันตก ดังนั้น บางโรงเรียนจึงมีสภาพตั้งอยู่บนเกาะ การติดต่อประสานงานจึงล่าช้า กลุ่มโรงเรียน ควรหาวิธีการแก้ปัญหา หรือประสานงานในหลายรูปแบบเพื่อให้ทั่วถึงมากที่สุด

การประสานงานเพื่อแก้ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผลการ วิจัยพบว่า วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่จัดคือ ติดต่อบรรณานุกรมภายในกลุ่ม เพื่อสร้าง ความเข้าใจ และสื่อความหมายให้ตรงกัน รองลงมาคือ จัดให้มีการระดมพลังสมองและ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ของบุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียน ร่วมกันกับศึกษานิเทศก์อำเภอและ ศึกษานิเทศก์จังหวัด เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนภายในกลุ่ม ทั้งนี้เพื่อการ พัฒนาคุณภาพการศึกษา เป็นการพัฒนาระบบและเป็นกระบวนการทางการศึกษาหลาย อย่างพร้อม ๆ กันไป กระบวนการที่สำคัญยิ่งที่จำเป็นต้องได้รับการพัฒนา โดยรีบด่วน คือ การเรียนการสอน การบริหาร และการนิเทศการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ 2531 : 3) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องจัดให้มีการระดมพลังสมอง จากบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการที่สำคัญทั้งสามนั้น อันได้แก่ คณะครูผู้บริหาร โรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอ และศึกษานิเทศก์จังหวัด โดย การติดต่อบรรณานุกรม เพื่อ สร้างความเข้าใจและสื่อความหมายให้ตรงกัน จึงจะทำงานสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี ปัญหาในการประสานงาน เพื่อแก้ปัญหาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา สาเหตุเนื่องจาก คณะครูภายในกลุ่ม และคณะกรรมการกลุ่มไม่ให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ทั้งนี้เนื่องจาก ประธานกลุ่มไม่มีอำนาจบังคับบัญชาในการสั่งการ โดยตรง จึงทำให้การประสานงาน เป็นไปด้วยความล่าช้า ชาดความกระตือรือร้น ทางสำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ ควรจะเล็งเห็นความสำคัญในข้อนี้ ปรับปรุงและกำหนดหน้าที่ของประธาน กลุ่ม ให้ชัดเจน มีอำนาจในการสั่งการบุคลากรภายในกลุ่มได้ ทั้งนี้เพื่อให้มีการพัฒนา คุณภาพการศึกษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

5. วิธีการจัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษาของกลุ่มโรงเรียน เกี่ยวกับการประเมินผล

การประเมินผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ จัดระบบการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ โดยตั้งคณะกรรมการประเมินผล อาจจะเป็นเพราะว่าในปัจจุบันกลุ่มโรงเรียนมีบุคลากรที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการประเมินผลงาน จึงมีการกำหนดคณะกรรมการประเมินผลงานได้ ซึ่งเป็นสิ่งที่ดี เพราะจากการประเมินผลงานจะทำให้รู้ถึงสภาพปัญหาของการทำงาน และเป็นเครื่องวัดประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มโรงเรียนได้เป็นอย่างดี การตั้งคณะกรรมการขึ้นมาติดตามการปฏิบัติงานนี้ สอดคล้องกับ การวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 205) และของ นัยนา ทองดี (2526 : 162) เมื่อพิจารณาโดยละเอียดแล้วผู้วิจัยเห็นว่า กลุ่มโรงเรียนดำเนินงานด้านการประเมินผลอย่างเหมาะสม เพราะมีการสร้างเครื่องมือการประเมินผล การสรุปรายงานการประเมินผล นำผลการประเมินมาเป็นข้อมูลในการปรับปรุงต่อไป และจัดระบบการประเมินผล โดยวิเคราะห์จากปัจจัย กระบวนการดำเนินงาน และผลผลิตหรือผลงาน เป็นสิ่งที่กลุ่มโรงเรียนควรปฏิบัติ แต่จากการศึกษาปัญหาและอุปสรรค พบว่า สาเหตุของปัญหาคือ กลุ่มโรงเรียนยังขาดเครื่องมือในการประเมินผลมากที่สุด สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ลัดดาวัลย์ สงกา (2530 : 205) แสดงให้เห็นว่า แม้จะมีการสร้างเครื่องมือภายในกลุ่ม แต่ก็ยังไม่เพียงพอ กลุ่มจึงควรเน้นในเรื่องนี้ให้มากขึ้น อีกสาเหตุหนึ่งคือ บุคลากรขาดความรู้ และความเข้าใจในการประเมินผลงาน ทั้งนี้กลุ่มโรงเรียนควรมีการจัดประชุมชี้แจง หรือจัดทำเอกสารให้บุคลากรกลุ่มโรงเรียนในเรื่องการประเมินผลได้มีความรู้ความเข้าใจที่ตรงกัน มีความชัดเจนในการนำไปปฏิบัติ เพราะการประเมินผลมีขั้นตอนกรรมวิธีหลายอย่าง และต้องใช้เวลามาก ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ปัจจุบันงานประเมินผลของกลุ่มโรงเรียนดีขึ้น อาจเนื่องจากมีบุคลากรที่มีความสามารถด้านนี้ และได้รับการอบรมโดยเฉพาะ ซึ่งเป็นจุดเน้นที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้นโยบายไว้ว่า ทุกโครงการหรือกิจกรรมควรได้รับการประเมินและสรุปผล

การควบคุม ติดตาม และประเมินผลงานของโรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า วิธีการที่กลุ่มโรงเรียนส่วนใหญ่ดำเนินการคือ ให้โรงเรียนรายงานการปฏิบัติและ

ผลที่ได้เป็นระยะ รองลงมาคือ จักให้มีผู้รับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมประเมินผลงานโดยตรง ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า เป็นวิธีการที่เหมาะสม เพราะการที่กลุ่มโรงเรียนให้โรงเรียน ภายในกลุ่มได้รายงานการปฏิบัติ และผลที่ได้เป็นระยะ ทำให้กลุ่มได้ทราบความเคลื่อนไหว และความก้าวหน้าของแต่ละโรงเรียน เมื่อกลุ่มโรงเรียนพิจารณาแล้วก็จะได้ไปช่วยเหลือ โรงเรียนที่มีปัญหา ซึ่งแตกต่างกับผลการวิจัยของ อุไร ชูติเนตร (2523 : 130) และ นัยนา ทองดี (2526 : 148) กระบวนการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนในค้ำติดตาม และประเมินผลงานกลุ่มโรงเรียนยังปฏิบัติอยู่ในเกณฑ์น้อย เนื่องจากขาดเครื่องมือ หลักเกณฑ์ในการประเมินผล การจัดทำขั้นตอนและกำหนดระยะเวลาการประเมินผลงาน สำหรับการจักให้มีผู้รับผิดชอบเป็นผู้ควบคุมประเมินผลงานโดยตรง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ การทำงานใด ๆ ก็ตาม หากไม่มีผู้รับผิดชอบโดยตรง ทำให้การทำงานนั้น ไม่มีระบบ และการทำงานนั้นขาดประสิทธิภาพ โดยเฉพาะบุคลากรกลุ่มโรงเรียนมีหน้าที่รับผิดชอบ งานที่โรงเรียนอยู่แล้ว ถ้าไม่ระบุให้ชัดเจนว่าใครเป็นผู้รับผิดชอบงานนี้ จะทำให้ การทำงานนั้นยิ่งล่าช้าไปอีก

ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

จากผลการวิจัยครั้งนี้จะเห็นได้ว่า การจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ควรจะได้รับการปรับปรุงแก้ไขหลายประการ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของการ จัดตั้งกลุ่มโรงเรียน ผู้วิจัยได้สรุปข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานโยธาย

1.1 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ควรจะ กระตุ้นหรือส่งเสริมให้กลุ่มโรงเรียนจัดกิจกรรมหรือปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของกลุ่ม โรงเรียนมากขึ้น โดยให้กลุ่มโรงเรียนจัดการประชุมชี้แจงให้บุคลากรภายในกลุ่มได้ เห็นความสำคัญของงานกลุ่มโรงเรียน จัดการอบรมขึ้นเพื่อให้บุคลากรกลุ่มโรงเรียน เข้าใจ และสามารถทำหน้าที่ตามบทบาทหน้าที่ของกลุ่มโรงเรียน ตลอดถึงการดำเนินงาน ในระบบกลุ่ม

1.2 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจะมีการ กำหนดบทบาท หน้าที่ ให้ประธานกลุ่ม มีอำนาจในการสั่งการโดยตรง ทั้งนี้ เพื่อให้การ

บริหารงานกลุ่มมีประสิทธิภาพ และดำเนินงานตามวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายได้ และในขณะเดียวกัน ควรกำหนดตำแหน่งบุคลากรกลุ่มโรงเรียนที่ปฏิบัติงานประจำสำนักงานขึ้นโดยเฉพาะ ซึ่งไม่ต้องเอาครูผู้สอนจากโรงเรียนภายในกลุ่ม เพื่อจะได้ปฏิบัติงานทั้งทางด้านการบริหารและวิชาการได้คล่องตัว

1.3 สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณในการดำเนินงานของกลุ่มโรงเรียนให้เพียงพอที่กลุ่มจะใช้จ่าย เพราะในปัจจุบันกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ไม่ค่อยริเริ่มงานใหม่ ๆ ก็เนื่องจากต้องใช้จ่ายเงินส่วนตัวของประธานกลุ่ม หรือครูภายในกลุ่มเป็นค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ทำให้ไม่ได้รับความร่วมมือเท่าที่ควร ซึ่งเป็นผลให้งานของกลุ่มโรงเรียนไม่ก้าวหน้า

1.4 สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรจัดให้มีการแข่งขันในการดำเนินงานระหว่างกลุ่มโรงเรียน เพื่อเป็นการช่วยยกระดับการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียนต่าง ๆ ให้ทัดเทียมกัน

2. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยปฏิบัติการ

2.1 บุคลากรภายในกลุ่มโรงเรียนที่ทำหน้าที่พิเศษ เช่น กรรมการกลุ่มโรงเรียน ครูวิชาการกลุ่มโรงเรียน ควรจัดให้มีชั่วโมงสอนในชั้นน้อยลง หรือไม่ควรจัดให้สอนประจำชั้น เพื่อที่จะให้ออกาสบุคลากรทำงานในหน้าที่ได้อย่างเต็มความสามารถและควรแบ่งงานให้บุคลากรได้ปฏิบัติอย่างทั่วถึง โดยไม่ใช้บุคลากรเพียงกลุ่มเดียวปฏิบัติงานทุกกิจกรรม

2.2 การจัดทำแผนงานและโครงการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน ควรมีการจัดลำดับความสำคัญของความจำเป็นให้เหมาะสมกับทรัพยากรที่มีจำกัด และต้องมีการชี้แจงให้บุคลากรเข้าใจนโยบาย แผนงานและโครงการของกลุ่มโรงเรียนเพื่อให้มีการนำไปปฏิบัติ

2.3 กลุ่มโรงเรียนควรจัดหางบประมาณเพื่อเพิ่มเติมจากงบประมาณที่ได้รับจัดสรรอย่างจำกัด โดยจัดทำโครงการซึ่งมีวัตถุประสงค์ เป้าหมายและวิธีการดำเนินการที่แน่นอน ชัดเจน เพื่อขอความร่วมมือจากชุมชน ห้างร้าน สมาคมผู้ปกครองและครู ชมรมหรือสมาคมศิษย์เก่า และมูลนิธิต่าง ๆ

2.4 กลุ่มโรงเรียนควรมีมาตรการในการควบคุม ติดตาม ประเมินผล งานของบุคลากรกลุ่มโรงเรียน เพื่อจะได้ปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ที่กำหนดไว้ในระเบียบ กลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อปรับปรุงให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.5 กลุ่มโรงเรียนควรมีการสำรวจข้อมูลพื้นฐาน เกี่ยวกับสภาพปัจจุบันและ ความต้องการของท้องถิ่น เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดกิจกรรมในการปรับปรุงหลักสูตรให้ เหมาะสมกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น

2.6 กลุ่มโรงเรียนควรมีการสำรวจความต้องการของบุคลากรภายในกลุ่ม เกี่ยวกับกิจกรรมพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อจะได้จัดกิจกรรมให้สอดคล้องกับ ความ ต้องการของบุคลากรและเกิดประโยชน์สูงสุด และกลุ่มโรงเรียนควรมุ่งช่วยเหลือโรงเรียน ที่มีปัญหา ก่อน

2.7 กลุ่มโรงเรียนควรมีการจัดให้มีคณะกรรมการพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของกลุ่มโดยเฉพาะ โดยการคัดเลือกบุคลากรที่มีความรู้ความสามารถและประสบการณ์ ของโรงเรียนภายในกลุ่มมาช่วยกันทำงานให้กลุ่มโรงเรียน

2.8 กลุ่มโรงเรียนควรมีการเสริมสร้างความเข้าใจ ให้แก่บุคลากร กลุ่ม เกี่ยวกับการปฏิบัติงานของกลุ่มโรงเรียน และบทบาทหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มโรงเรียน แต่ละฝ่ายให้ชัดเจน จะได้ไม่เกิดความเข้าใจผิดในบทบาทหน้าที่ของผู้อื่น และควรให้คณะ ครูได้ เข้าใจด้วย เพื่อจะได้ให้ความร่วมมืออย่างต่อเนือง

2.9 กลุ่มโรงเรียนควรมีการสนับสนุนให้บุคลากรกลุ่มโรงเรียนได้ศึกษาต่อ ในระดับสูงกว่าปริญญาตรี หรือส่งเสริมให้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับความรู้ด้านการบริหาร การศึกษา และการนิเทศการศึกษา ตลอดจนส่งเสริมให้มีการดูงานภายในกลุ่มและต่าง กลุ่ม เพื่อนำมาพัฒนาคุณภาพโรงเรียนของตน

2.10 กลุ่มโรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควร ประสานงานกันอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ได้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงานที่มีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น

2.11 กลุ่มโรงเรียนควรจะประยุกต์ผลการวิจัยในครั้งนี้ไปปรับปรุงหรือพัฒนาการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัย การจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษาต่าง ๆ เพื่อนำผลมาใช้เป็นแนวทางพัฒนาการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียน ให้ได้มาตรฐานเดียวกันหรือใกล้เคียงกัน
2. ควรทำการวิจัยทดลองเกี่ยวกับรูปแบบการบริหารงานของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาที่เหมาะสม เพื่อเป็นข้อมูลสำหรับการจัดระบบกลุ่มโรงเรียนให้ดีขึ้น
3. ควรทำการวิจัยถึงความต้องการของครูเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมของกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาในการส่งเสริมงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือสังกัดอื่น ๆ
4. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุง หรือพัฒนาศูนย์วิชาการและห้องสมุดกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา ให้มีประสิทธิภาพสูงสุดต่อโรงเรียนภายในกลุ่ม
5. ควรทำการวิจัยเกี่ยวกับการปฏิบัติงานและการประเมินผลการปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษา เพื่อให้ทราบข้อดีและข้อด้อยระหว่างบทบาทหน้าที่ของบุคลากรกลุ่มแต่ละฝ่าย และเป็นแนวทางในการปรับบทบาทหน้าที่ของแต่ละฝ่ายให้เหมาะสม ตลอดจนเพื่อเป็นข้อมูลในการปรับปรุงการปฏิบัติงาน ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นและส่งผลประโยชน์ต่อโรงเรียนภายในกลุ่มให้มากที่สุด